

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Diplomová práce

Bc. Eliška Simandlová

Dobrovolník v domě dětí a mládeže

Olomouc 2014

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně za použití zdrojů, které jsou uvedeny v seznamu literatury a pramenů.

V Olomouci dne:

Poděkování

Velice děkuji Mgr. Pavle Vyhnákové, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce.
Rovněž děkuji i pedagogickým pracovníkům a dobrovolníkům DDM Na Výstavišti.

Obsah

Úvod	7
1 Charakteristika dobrovolnictví	9
1.1 Pojem dobrovolnictví	9
1.2 Historie dobrovolnictví	12
1.3 Legislativa dobrovolnické práce	14
1.3.1 Práva dobrovolníka	16
1.3.2 Smlouvy k dobrovolnické službě	17
1.3.3 Pojištění dobrovolníků	17
2 Dobrovolník	18
2.1 Motivace k dobrovolnictví	20
3 Metodika práce s dobrovolníky	24
3.1 Příprava programu pro dobrovolníky	24
3.1.1 Koordinátor dobrovolníků	24
3.2 Nábor dobrovolníků	26
3.3 Školení dobrovolníků	27
3.4 Motivování dobrovolníků	28
3.5 Stmelování kolektivu	29
3.6 Hodnocení dobrovolníků	30
3.7 Supervize dobrovolníků	31
4 Dům dětí a mládeže v Mladé Boleslavi a dobrovolníci	33
4.1 Dobrovolnictví s dětmi a mládeží	33

4.1.1 Dobrovolník – adolescent, mladý dospělý.....	34
4.2 Obecně o domech dětí a mládeže.....	35
4.3 Charakteristika Domu dětí a mládeže Mladá Boleslav	37
4.4 Informační centrum pro mládež	40
5 Popis dobrovolnického programu v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti	41
5.1 Dobrovolnický program v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti	41
5.2 Personální zabezpečení dobrovolnického programu.....	43
5.3 Obsah dobrovolnického programu	44
5.4 Organizace dobrovolnického programu	46
5.5 Harmonogram dobrovolnického programu	47
5.6 Reflexe koordinátorky dobrovolníků	49
6 Empirické šetření.....	51
6.1 Cíl výzkumu	51
6.2 Metoda sběru dat	51
6.3 Popis realizace výzkumu.....	52
6.4 Soubor respondentů.....	53
6.5 Způsob analýzy dat.....	53
6.6 Výsledky výzkumného šetření	54
6.6.1 Vztahy mezi pedagogy a dobrovolníky	55
6.6.2 Organizace dobrovolnického programu.....	58
6.6.3 Přínos dobrovolnického programu.....	64
6.6.4 Dobrovolník a jeho motivace.....	69

6.6.5 Vztahy mezi dobrovolníky.....	72
6.7 Shrnutí empirického šetření	73
Závěr.....	75
Seznam použité literatury a dalších zdrojů.....	77
Seznam příloh.....	82

Úvod

Pro svou diplomovou práci jsem si vybrala téma Dobrovolník v domě dětí a mládeže. Toto téma jsem si zvolila proto, že k němu mám velmi úzký vztah – sama již druhým rokem navštěvuji dobrovolnický program v Domě dětí a mládeže v Mladé Boleslavi.

Dozvěděla jsem se, že současná legislativa naší země nedovoluje domům dětí a mládeže zřídit si akreditovaný dobrovolnický program. Zajímalo mě, jakým způsobem tuto situaci vyřešili v Domě dětí a mládeže v Mladé Boleslavi, kde dobrovolnický program funguje formou zájmového kroužku již přes dva roky. Domnívám se, že přesný popis dobrovolnického programu v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti v Mladé Boleslavi by mohl pomoci jiným domům dětí a mládeže, které dobrovolnický program nemají, ale chtějí si ho nějakým způsobem zřídit.

Hlavním cílem této diplomové práce je zjistit (pomocí kvalitativního výzkumu), zda je pro vybraný Dům dětí a mládeže dobrovolnický program přínosem. Přínos bude hodnocen jak z pohledu pedagogů, tak i z pohledu dobrovolníků. Výzkumu předchází dílčí cíl práce, kterým je detailní popis dobrovolnického programu v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti v Mladé Boleslavi.

Diplomová práce je rozdělena na dvě části. Teoretická část se v pěti kapitolách soustředí na shrnutí základních teoretických poznatků. První kapitola se zaměřuje na charakteristiku dobrovolnictví. Druhá kapitola se týká samotného dobrovolníka. Ve třetí kapitole se objeví postup, jak pracovat s dobrovolníky. Následuje čtvrtá kapitola, kde bude popsán nejen vybraný Dům dětí a mládeže v Mladé Boleslavi, ale bude zde i zmínka o domech dětí a mládeže všeobecně. V poslední, páté kapitole teoretické části je zpracovaný přesný popis dobrovolnického programu v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti.

Empirická část práce je tvořena kvalitativním výzkumem, který byl proveden formou dotazníkového šetření. Výzkumu se jako respondenti zúčastnili pedagogičtí pracovníci a dobrovolníci Domu dětí a mládeže Na Výstavišti v Mladé Boleslavi. Cílem empirické části je zjistit přínos dobrovolnického programu v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti z pohledu pedagogů i dobrovolníků.

„Komukoli prospěti můžeš, prospívej rád, možno-li celému světu. Byloť již dávno řečeno, že sloužiti a prospívati vlastnost je povah vznešených.“ Jan Ámos Komenský

1 Charakteristika dobrovolnictví

Druhů dobrovolnictví existuje celá řada, a proto si pod tímto pojmem může každý představit něco jiného. V České republice existuje dobrovolnictví v různých formách, např.: dárcovství, mecenášství či sponzorství. Každá z těchto vyjmenovaných forem dobrovolnictví je jedna z možných podob dobročinnosti, která označuje různé aktivity motivované láskou k bližnímu nebo snahou pomoci člověku, lidstvu, světu – zkrátka konání dobra. (Opletalová, 2013)

Dárcovství může mít formu materiálních (věcných) nebo finančních (peněžních) darů. Mecenášství je speciální archaické pojmenování podpory zejména umění a literatury bohatými jednotlivci bez ovlivňování či omezování tvořivé svobody autora. Sponzorství se objevuje jako jedna z forem obchodního vztahu, která umožňuje podporu různých neziskových aktivit (obvykle výměnou za propagaci jména sponzora). (Opletalová, 2013)

1.1 Pojem dobrovolnictví

Pojem dobrovolnictví je definován velkým množstvím odborníků, jejichž názory se jistým způsobem prolínají a překrývají. Jedna z definic o dobrovolnictví říká: „*Dobrovolnictví je vědomá, svobodně zvolená činnost ve prospěch druhých, kterou poskytují občané bezplatně.*“ (Müllerová, Doležalová, 2011, s. 10)

Jiná definice, která je dostupná na internetových stránkách www.dobrovolnik.cz (a je převzatá ze Všeobecné deklarace o dobrovolnictví), zní: „*Dobrovolnictví je základním stavebním prvkem občanské společnosti. Uskutečňuje nejvznešenější aspirace lidstva – touhu po míru, svobodě, příležitostech, bezpečí a spravedlnosti pro všechny.*“ (www.dobrovolnik.cz, 2013¹)

¹ Dobrovolnik.cz. *Všeobecná deklarace o dobrovolnictví* [online]. 2013 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/vseobecna-deklarace-o-dobrovolnictvi/>.

V publikaci *Gabriel ve škole*, o které se zmiňují autorky Šormová a Klégrová, je definice dobrovolnictví v této podobě: „*Běžně pod pojmem dobrovolnictví rozumíme činnost, pro kterou se jednotlivec rozhodne zcela svobodně, jeho úmyslem je tedy pomoci druhým – přispět svou prací ke zlepšení jejich životní situace.*“ (Šormová, Klégrová, 2006, s. 5)

Frič a Pospíšilová uvádějí, že podle Dekkera a Halmana: „*najdeme v různých definicích minimálně tři společné prvky: dobrovolnictví je nepovinné, neplacené a je ve prospěch druhých.*“ (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 9)

Všechny tyto výše uvedené definice se výrazně shodují, přesto Frič s Pospíšilovou ve své publikaci uvádějí, že: „*v akademické obci neexistuje shoda na jediné přijímané definici dobrovolnictví.*“ (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 9). Autorka Geisslerová nastínila dobrovolnictví jiným, zajímavějším způsobem, oproti výše uvedeným definicím: „*Není to jen mnoho práce za žádné peníze, jak si mnozí myslí. Dobrovolnictví je svým způsobem dobrodružství, dobrodružství s kamarády. Je to neformální vzdělávání a seberealizace. Dobrovolnictví je odhodlání a odvaha nést třeba kus zodpovědnosti za někoho jiného nebo za něco jiného a také za sebe. Dobrovolnictví je inspirací, spojuje lidi se stejnými nebo podobnými zájmy, učí komunikovat a je velkou životní zkušeností.*“ (Geisslerová, 2012, s. 120)

Pokud se někdo rozhodne stát se dobrovolníkem, nemusí to být nutně na celý život – jedná se o dobrovolnou činnost, kterou každý může začít či přestat vykonávat podle svých momentálních názorů, hodnot či rodinné situace. Dobrovolnictví je naším svobodným rozhodnutím, a tím by mělo také zůstat.

Šormová píše o dobrovolnictví: „*Dobrovolná činnost je vědomá a svobodně zvolená. Za dobrovolnou činnost by se dala označit v podstatě jakákoliv podpora, například převedení staré paní přes přechod, nebo hození koruny do klobouku člověku v nouzi – tyto činnosti si však jako dobrovolnou činnost neuvědomujeme, a proto jí také není.*“ (Šormová, Klégrová, 2006, s. 6)

Dobrovolná činnost má několik forem, podle kterých ji můžeme rozdělit. Šormová se odkazuje na internetové stránky www.dobrovolnik.cz, které dělí dobrovolné činnosti

na: „dobrovolnou občanskou výpomoc, dobrovolnictví vzájemně prospěšné, dobrovolnictví veřejně prospěšné a dobrovolnou službu“. (Šormová, Klégrová, 2006, s. 7)

- **Dobrovolná občanská výpomoc** – jde o dobrovolnictví, které se děje v rámci rodiny, příbuzenstva, mezi přáteli a sousedy. Vyznačuje se spontánností. Člověk ji považuje za samozřejmou.
- **Dobrovolnictví vzájemně prospěšné** – funguje v rámci komunity (obce, klubu, farnosti, spolku). Jde především o realizaci společných cílů v dané komunitě.
- **Veřejně prospěšné dobrovolnictví** – je činnost ve prospěch druhých. U této formy dobrovolnictví dominuje přesné vymezení role dobrovolníka. Tato forma plní svoji činnost pouze tehdy, když je náležitě zorganizována.
- **Dobrovolná služba** – se vyznačuje dlouhou dobou trvání. Vyskytuje se zejména při dobrovolné službě v zahraničí.

Autoři Novotný a Plodková vymezují ještě jednu formu dobrovolné činnosti – **individuální dobrovolnictví**. Tato forma dobrovolnictví je v současnosti formou nejrozšířenější. „*Budoucí dobrovolník si najde organizaci, která ho zaujme, a v ní začne působit jako dobrovolník. Výhodou pro dobrovolníka je, že v ideálním případě má organizace jasně vymezeno, na co a jaké dobrovolníky potřebuje, má vypracovaný systém jejich zaškolení nebo výcviku a má určeného pracovníka, který se dobrovolníkům věnuje.*“ (Novotný, 2003, s. 9)

Také existuje dělení podle Tošnera a Sozanské, (2002, s. 40) u kterého má dobrovolnictví časové vymezení:

- **Dobrovolné zapojení při jednorázových akcích** – jedná se o kampaně, benefiční koncerty apod., dohoda o pomoci bývá jen ústní.
- **Dlouhodobá dobrovolná pomoc** – např. tři hodiny jednou týdně, je zajištěná sepsanou dohodou o spolupráci mezi dobrovolníkem a organizací.
- **Dobrovolná služba** – trvá dlouhodobě po dobu několika měsíců i let. Obvykle funguje mimo rodnou zemi. Tato služba se dá přirovnat k organizaci Lékaři bez hranic.

Tošner a Sozanská (2002) ve své knize také uvádějí dělení dobrovolnictví podle toho, jakým způsobem vzniká. Dělí je na „*zdola nahoru*“ a „*zvenčí dovnitř*“. Z názvů těchto dělení se toho člověk moc nedozví, takže pro vysvětlení: první forma „*zdola nahoru*“ se vyvíjí tak, že se skupina přátel dá dohromady, nadchne se pro nějaký cíl (např. ochrana lesa, u kterého bydlí), postupně se ve skupině začne vytvářet neformální struktura skupiny, ze které může vzniknout nezisková organizace. Ve druhém případě – „*zvenčí dovnitř*“ – už je organizace vytvořena, pracují v ní profesionálové, kteří chtějí začít spolupracovat s dobrovolníky nebo vylepšit stávající spolupráci s dobrovolníky.

Do libovolného odvětví společenského života máme možnost zahrnout dobrovolnou činnost. Podle publikace *Dobrovolníci mění svět* (Šimková, 2011, s. 5-105) je dobrovolnická činnost zaměřená převážně na: dobrovolnictví ve zdravotnictví, dobrovolnictví v sociálních službách, dobrovolnictví v kultuře, dobrovolnictví ve sportu, dobrovolnictví v ekologii, mezinárodní dobrovolnictví a rozvojovou spolupráci, dobrovolnictví při mimořádných událostech, dobrovolnictví firem, komunitní dobrovolnictví, dobrovolnictví v církvích a náboženských společnostech a (pro tuto práci nejdůležitější) dobrovolnictví s dětmi a mládeží.

1.2 Historie dobrovolnictví

Nic v našem století nezačalo náhodně, vše má své hluboké kořeny, od kterých se odrážíme a rozvíjíme další projekty, které se pomocí nových poznatků snažíme vytvořit pokud možno lepší a hodnotnější. Není proto s podivem, že i dobrovolnictví má hlubokou tradici. Dobrovolná činnost započala již ve středověku, největší vliv na ni měla tehdy církev. V rámci své víry, kterou si věřící dobrovolně zvolili, vykonávali jistou formu dobročinnosti.

Když se v historii posuneme dále, zajímá nás další mezník, který je pro dobrovolnictví důležitý – období devatenáctého století. „*Období rozmachu národního vlastenectví (zhruba od r. 1830) přineslo sebou i nebývalý nárůst různých občanských asociací, nadací a spolků, které podporovaly rozvoj národní kultury, umění, vědy a vzdělávání. K nim lze přičíst i spolky hasičů, tělocvičné a okrašlovací spolky, pěvecké sbory apod.*“ (Frič., 2001, s. 23) Některé

ze spolků s menšími změnami přetrvávají až do teď. Patří mezi ně například Sokol, Vlastenecko-dobročinná obec baráčnická, Sbor dobrovolných hasičů aj.

V období takzvané první republiky se dobrovolná činnost ještě více rozšířila. „*Práce dobročinných spolků (celkem 5140) byla nejčastěji zaměřena na budování a spravování různých ústavů a zařízení (chudobince, ozdravovny, sanatoria, ústavy pro choré, útulky pro studenty, jesle, poradny pro matky, prázdninové osady apod.)*.“ (Tůma, Vaněk, s. 9)

Společně se začátkem druhé světové války se všechen rozmach dobročinné práce zastavil. Některé organizace byly okupačním režimem dokonce zrušeny. Režim ponechal jen vybrané organizace, které vyhovovaly jeho vlastním účelům. Tyto organizace byly reorganizovány na přísně centralizované, hierarchicky uspořádané instituce sloužící státní moci. (Frič, 2001, s. 24)

Po válce se vše urovnalo a dobročinné neziskové organizace se znovu začaly obnovovat. Jenže zanedlouho přišla k moci komunistická strana a socialistický režim zakázal sdružování občanů, což způsobilo, že: „*spolkový režim byl paralyzován, majetek spolků byl zkonfiskován a jednotlivé organizace byly sjednoceny do společenských dobrovolných organizací Národní fronty. Dobročinné neziskové organizace působící v oblastech školství, zdraví a sociální péče přešly v plné míře do rukou státu*.“ (Frič., 2001, s. 24)

Socialistický režim samotné neziskové odvětví nezrušil, ale využil ku prospěchu svému. „*Komunisté organizovanou dobročinnost ve skutečnosti nezrušili. Naopak, alespoň zpočátku na ní postavili existenci socialistické společnosti. Socialistický režim organizovanou dobročinnost zestátnil a ideologizoval. Takto organizovaná tzv. dobrovolná práce pomáhala plnit pětiletky a řešit systémové chyby plánovaného hospodářství. Když hrozilo, že zemědělci nebudou schopni včas sklídit úrodu, pomohli brigádníci*.“ (Frič, 2001, s. 25) Bohužel socialismus v České republice zanechal na dobrovolné činnosti negativní stopu, právě již zmíněnými tzv. „dobrovolnými pracemi“, které jak víme, nebyly založené na svobodném rozhodnutí. Můžeme nyní jen spekulovat, na jaké úrovni by v dobrovolné činnosti byla naše republika teď, kdyby nebylo komunistického režimu.

Tradice dobrovolných organizací se vrátila do svých kolejí až po roce 1989, kdy byl v roce 1990 přijat zákon o sdružování občanů. Poté následovaly: zákon o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností, zákon o obecně prospěšných společnostech a zákon o nadacích a nadačních fondech. (Tošner, Sozanská, 2002, s. 30) Začínají se zakládat nové neziskové organizace, obnovují se „*spolky a sdružení, potlačené minulým režimem, řada z nich získala v rámci restitucí původní majetek a mohla tak pokračovat ve své činnosti.*“ (Tošner, Sozanská, 2002, s. 30)

I když se dobrovolnictví dostalo po socialistickém režimu zpět na veřejnost, lidé o něj nejeví až takový zájem. Česká republika má, co se týče dobrovolnictví, ještě co dohánět.

1.3 Legislativa dobrovolnické práce

Dobrovolnická služba se řídí zákonem o dobrovolnické službě, který vstoupil v platnost od roku 2003. Jedná se o zákon č. 198/2002, Sb., který má na starost Oddělení programů prevence kriminality a dobrovolnické služby Odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky. „*Smyslem zákona je vytvářet co nejpríznivější prostředí pro dobrovolnické aktivity v České republice.*“ (Müllerová, Doležalová, 2011, s. 29)

„*Zákon zavádí do českého právního řádu pojem dobrovolník, dobrovolnická služba, vysílající organizace, přijímající organizace aj. Upravuje a vymezuje podmínky, za kterých stát podporuje dobrovolnickou službu, a to včetně dotací nestátním neziskovým organizacím, které mají akreditovaný program podle tohoto zákona.*“ (www.dobrovolnik.cz, 2013²)

Tento zákon se skládá ze sedmi částí a sedmnácti paragrafů. V zákoně o dobrovolnické službě je obsaženo:

- vymezení pojmu: kde dobrovolník poskytuje pomoc, kdo může být dobrovolník, (dále na str. 21) a jaká má být organizace zabývající se dobrovolnictvím,

² Dobrovolnik.cz. *Zákon o dobrovolnické službě* [online]. 2013 [cit. 2013-10-06]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/mporadna/zakon-o-dobrovolnicke-sluzbe/>.

- smlouvy k dobrovolnické službě (dále na str. 19),
- vysílající organizace,
- využívání dobrovolnické služby státem a územními samosprávnými celky,
- dotace a
- změny zákonů.

Zákon o dobrovolnické službě vymezuje pojmy vysílající organizace a přijímající organizace. **Vysílající organizace** je vymezená jako „*nestátní nezisková organizace, se sídlem na území České republiky, která dobrovolníky vybírá, eviduje, připravuje pro výkon dobrovolnické služby a uzavírá s nimi smlouvu o výkonu dobrovolnické služby. Přijímající organizace je osoba (fyzická, právnická), pro kterou dobrovolník tu svoji činnost vykonává.*“ (Hodač a kol., 2009, s. 8). V České republice existují i organizace, které plní kompetence vysílající i přijímající organizace zároveň. V tomto zákoně jde především o to, že organizace s dobrovolnou činností musí splňovat podmínky, aby mohla být její činnost podporovaná státem.

Dobrovolnictví, které je zaměřeno na práci s dětmi a mládeží, by se mělo také řídit podle zákona č. 359/1999, Sb., o sociálně právní ochraně dětí, který je rozveden na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí jako Legislativa a systém sociálně-právní ochrany, ze kterého pochází tento text: „*Sociálně-právní ochrana dítěte představuje zajištění práva dítěte na život, jeho příznivý vývoj, na rodičovskou péči a život v rodině, na identitu dítěte, svobodu myšlení, svědomí a náboženství, na vzdělání, zaměstnání, zahrnuje také ochranu dítěte před jakýmkoliv tělesným či duševním násilím, zanedbáváním, zneužíváním nebo vykořisťováním.*“ (www.mpsv.cz, 2013³)

Každý dobrovolník, který svojí činnost vykonává pro organizaci, by měl projít základním školením, ve kterém by měl být seznámen:

- se specifickými činnostmi v dané organizaci,

³ Ministerstvo práce a sociálních věcí. ODBOR 21. *Legislativa a systém sociálně-právní ochrany* [online]. 2013, 15. 1. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/14304>.

- s bezpečností práce a ochranou zdraví při výkonu dobrovolnické služby,
- s kurzem první pomoci. (Müllerová, Doležalová, 2011, s. 25)

1.3.1 Práva dobrovolníka

Každý dobrovolník by měl znát svá práva. Samozřejmě není povinností se s právy seznamovat, ale ten, kdo tuhle činnost chce vykonávat zodpovědně a kvalitně, se s právy dobrovolníka rád seznámí.

V knize *Příručka pro dobrovolníky* nalezneme výčet dobrovolnických práv:

- „právo dostat úplné informace o poslání a činnosti organizace, ve které chce dobrovolník pomoci,
- právo dostat úplné informace o činnosti, kterou by měl dobrovolník vykonávat, včetně její obsahové a časové náplně,
- právo na činnost, která bude naplňovat očekávání dobrovolníka,
- kontakt a spolupráce s koordinátorem dobrovolníků nebo jinou osobou, která je pověřena řízením dobrovolníků v organizaci či při konkrétní akci,
- kontakt a spolupráce s osobou, která dobrovolníkovi činnosti zadává a zpět ji od něj přijímá,
- právo na zaškolení, výcvik, trénink,
- právo na zpětnou vazbu či supervizi (setkání, kdy dobrovolník může sdělit své pocity, zkušenosti, problémy i úspěchy) – individuálně či ve skupině společně s jinými dobrovolníky působící v organizaci,
- právo říci NE, pokud činnost nebude vyhovovat motivaci a schopnostem dobrovolníka,
- právo vědět, zda vykonaná činnost byla efektivní – možnost účastnit se hodnotícího procesu,
- právo být za dobře vykonanou činnost morálně ohodnocen,
- právo na ochranné pomůcky a zázemí,
- právo být pro výkon dobrovolné činnosti pojištěn.“ (*Příručka pro dobrovolníky*, 2005, s. 33-34)

1.3.2 Smlouvy k dobrovolnické službě

Každá dobrovolná činnost nemusí být stvrzena smlouvou. Záleží na množství a charakteru dobrovolné činnosti. Pokud půjdu dobrovolně pomoci svému sousedovi se stěhováním, nebudu k tomu potřebovat žádnou písemnou smlouvu. Mezi mnou a sousedem bude uzavřena tzv. ústní smlouva. Písemné smlouvy se uzavírají zejména v případech, kdy dobrovolník vykonává svoji dobrovolnou činnost pro určitou organizaci. Smlouvy k dobrovolnické službě jsou řešeny podle zákona č. 40/1964. Sb., občanského zákoníku. (Müllerová, Doležalová, 2011, s. 26) Pro upřesnění, jedná se o příkazní smlouvu, která je již dnes řešena podle nově platného občanského zákoníku. (zákon č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku)

Aby byla smlouva mezi dobrovolníkem a organizací platná, měla by obsahovat: *„vymezení místa a doby, po kterou bude činnosti vykonávat, a to alespoň rámcově, například jednou týdně odpoledne po dobu tří hodin.“* (Müllerová, Doležalová, 2011, s. 26) Ve smlouvě by mělo být uvedeno jméno a příjmení dobrovolníka a také to, že dobrovolník nemá nárok na odměnu. Kromě nezbytných osobních údajů by měla smlouva ještě obsahovat: *„přesný popis dobrovolnické činnosti, požadavky na dobrovolníka při výkonu jeho práce (zachování mlčenlivosti, etický kodex, zákaz konzumace alkoholu, apod.), garantované podmínky a služby pro výkon práce dobrovolníka ze strany organizace (např. kancelářský servis, odborné školení, průběžné supervize, odborné konzultace apod.)“* (Dobrovolníci v neziskových organizacích, 2001, s. 13)

1.3.3 Pojištění dobrovolníků

Při práci s dobrovolníky je vhodné zajistit jim pojištění. Může jít o pojištění úrazové či pojištění škod na majetku. Hlavní je, jakou práci dobrovolník vykonává a teprve s ohledem na vykonávanou práci je následně pojištěn. Například, když půjde o dobrovolníka v nemocnici, pojistíme ho na úraz a onemocnění vzniklé při výkonu dobročinné činnosti, když ale půjde o dobrovolníka, který dělá dobrovolného průvodce po galerii, pojistíme ho na odpovědnost za škodu. V každém případě je důležité mít dobrovolníky pojištěné.

2 Dobrovolník

Dobrovolníkem se může stát kdokoliv z nás. Tento proces není nijak složitý, stačí jen chtít stát se dobrovolníkem. Na webových stránkách www.dobrovolnik.cz se uvádí, že: *„dobrovolník je člověk, který si dostatečně věří v tom, že může sám změnit věci, se kterými není spokojen. Je to člověk, který se odhodlá udělat ten jednoduchý, ale důležitý krok k tomu, aby se sám zapojil do činnosti, která je třeba nedostatečně zajišťována státními institucemi. Někdo, kdo neváhá obětovat část svého volného času pro vyplnění prázdného času druhých anebo zajištění aktivity, kterou by jinak neměl kdo organizovat.“* (www.dobrovolnik.cz, 2013⁴). Když se podíváme zpětně na definici dobrovolníka, můžeme v tom zahlédnout také jistou motivaci a chválu pro lidi, kteří se touto činností zabývají nebo zabývat chtějí. Podobná motivační slova říkají dobrovolníkovi, že je hrdina a ať neustává ve své dobročinné činnosti.

Kdo se tedy může stát dobrovolníkem? V zákoně o dobrovolnické službě jsou definované tyto podmínky: dobrovolníkem v České republice se může stát fyzická osoba starší 15 let. Pokud má dobrovolník zájem vykonávat dobrovolnou činnost v cizině, musí být starší 18 let. (Zákon o dobrovolné službě, 2002, §3) Ale *„dobrovolníci mladší 18 let se mohou někdy setkat s omezením možnosti pomáhat. U některých činností totiž instituce požadují dosažení zletilosti (např. při práci s dětmi, seniory, obvykle to je také ve státních organizacích).“* (Novotný, 2003, s. 9)

Jinak si každá organizace může určit vlastní pravidla k přijímání dobrovolníků. V podstatě je to člověk, který je způsobilý, zralý, ochotný, chce si rozšířit své kompetence nebo chce získat nové přátele, naplnit svůj volný čas.

S nejnámější a nejpoužívanější definicí dobrovolníka, kterou hojně využívají různé webové stránky, se setkáváme v publikaci od Tošnera a Sozanské. Podle této definice je důležité, aby si zájemce o dobrovolnictví uvědomil, že: *„dobrovolník je člověk, který bez*

⁴ Dobrovolnik.cz. *Kdo jsou dobrovolníci?* [online]. 2010, 2013 [cit. 2014-11-12]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/informace/kdo-jsou-dobrovolnici/>.

nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.“ (Tošner, Sozanská, 2002, s. 35)

„Dobrovolníkem se často stávají lidé, kteří mají zájem o vlastní rozvoj, lidé, kteří chtějí poznat něco nového.“ (Müllerová, Doležalová, 2011, s. 24)

Dobrovolník má také své povinnosti, které musí při své činnosti dodržovat. Povinností každého dobrovolníka je dodržovat zákon o dobrovolnické službě a podmínky, které uzavřel s organizací ve smlouvě o své činnosti. Dobrovolník je povinen zúčastnit se přípravy k dobrovolnické činnosti a předložit zdravotní i jiné doklady, které po něm organizace vyžaduje. (Hodač a kolektiv, 2009, s. 11) Samozřejmostí pro každého dobrovolníka musejí být i tyto povinnosti: měl by být spolehlivý, plnit úkoly, ke kterým se zavázal. Má povinnost dbát na bezpečnost svou i ostatních i povinnost zachovat mlčení. Neměl by zneužívat projevenou důvěru. Dobrovolník musí znát a brát na vědomí své limity (časové, zdravotní atd.), být týmovým hráčem a také musí umět požádat o pomoc, kterou při své činnosti potřebuje. Zajisté musí dobrovolník chránit své zdraví a ztotožňovat se s posláním organizace, pro kterou činnost vykonává a dle toho ji navenek prezentovat. (*Příručka pro dobrovolníky*, 2005, s. 34)

Při této činnosti by měl dobrovolník dbát zvláště na své psychické zdraví a efektivním způsobem se vyhnout stresu: *„ten, kdo chce pomáhat, musí dobře znát své možnosti, fyzická a psychická omezení.“* (*Příručka pro dobrovolníky*, 2005, s. 36)

„Dobrovolníci jsou normální lidé a nemají třetí oko, anténky na hlavě ani hrb na zádech. Mezi dobrovolníky je jak zaměstnanec, tak student, studující zaměstnanec, nepracující, člověk v důchodu, najdete tam vlastně úplně každého.“ (Geisslerová, 2012, s. 121) Opravdu každý, kdo ví, že chce dělat tuto činnost, je přínosem. Ale nikdo není nucený, vždy se může svobodně rozhodnout a z dobrovolnictví vystoupit.

V publikaci od Šormové a Klégrové se uvádí, že: *„v ČR dělají dobrovolníky většinou mladí lidé, převážně studenti středních a vysokých škol, dále pak ženy mezi 50 – 60 lety.“* (2006, s. 12) Autorky také uvádí důvod, proč tomu tak je. Důvodem u těchto kategorií je totiž hlavně množství nevyužitého volného času.

„Dobrovolníkem se tedy může stát v podstatě **kdokoliv**, protože každý z nás umí něco, co může nabídnout druhým.“ (Novák, 2007)

2.1 Motivace k dobrovolnictví

Na úvod bude vysvětleno, co si můžeme představit pod pojmem motivace a následně bude popsán proces lidských pohnutek stát se dobrovolníkem.

Autor Nakonečný ve své publikaci uvádí, že pod pojmem motivace nalezneme spoustu charakteristik, které (jak sám píše), nemají v psychologii přisuzovaný zcela jednotný obsah. Nakonečný vysvětluje, jak motivaci chápe např. Zimbardo: „*Motivaci nikdy nikdo neviděl, že je to pojem vyjadřující určité závěry z toho, co je pozorováno, totiž z toho, že chování směřuje k dosažení určitých cílů, že probíhá s určitou silou (úsilím), že člověk prožívá touhy a chtění.*“ (Nakonečný, 1997, s. 12) Tedy pod pojmem motivace lze chápat, že je to nějaká vnitřní síla, která žene člověka kupředu.

Vlastně i dobrovolnická činnost není jen tak zadarmo. Student to dělá pro to, aby získal doporučení, aby měl lepší hodnocení u přijímacích zkoušek. Starší lidé vykonávají dobrovolnickou činnost proto, aby nebyli doma sami. Většinou se jedná o uspokojení našich individuálních potřeb. A to je mnohdy důležitější, než finanční odměna. Jak uvádí Frič a Pospíšilová: „*ten, kdo se stará o blaho jiných, vždy něco získává – ať chce či nechce. Vědomí těchto zisků pro něho může znamenat větší nebo menší míru motivace k dobročinnosti.*“ (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 106)

Frič a Pospíšilová mluví o tzv. altruistické motivaci. Je to motivace, která se charakterizuje jako: „*láska k bližnímu a citové pohnutí nad osudem méně šťastných, tj. pocity solidarity s chudými, soucit s lidmi v nouzi, milosrdenství a empatie projevovaná trpícím, snaha dodat naději znevýhodněným či pronásledovaným a posílit jejich důstojnost, zápal pro konání v zájmu veřejného blaha, resp. dobra celé komunity, společnosti, lidstva.*“ (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 106)

Motivace k dobrovolnictví je u každého jedince odlišná. Každého lákají jiné věci a on sám ví, proč to chce dělat.

Máme tu motivy, které jsou prospěšné pro společnost (např.: navzájem si pomáhat, být přínosem). Dobrovolník může být také motivovaný pro činnost tím, že se jeho dobrovolnictví stává životním stylem a relaxací. Při dobrovolné činnosti se dokáže odpoutat od každodenního stresu, se kterým se může potýkat jak v profesní, tak i v rodinné oblasti. (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 110) Ale bohužel jsou tu i takové motivy, které nejsou vždy prospěšné pro ostatní. Tošner a Sozanská uvádějí podle Vitoušové přehled nevhodných a někdy až nebezpečných motivů pro dobrovolnou práci. *„Každý, kdo zodpovídá za práci s dobrovolníky, by měl být informován o existenci motivů, které jsou zejména pro nezištnou službu jiným lidem nebezpečné. Znat tyto motivy nestačí, je třeba umět je včas rozpoznat a zájemce o spolupráci s více zápornými motivy korektně odmítnout.“* (Tošner, Sozanská, 2002, s. 45-46)

Dále Tošner a Sozanská podle Vitoušové uvádějí, u kterých motivů by měla být organizace opatrná. Opatrnost organizace by se měla projevit vůči následujícím devíti motivům uchazeče o dobrovolnou práci:

1. *„Soucit vedoucí k degradaci klienta.*
2. *Nepřiměřená a zbytečná zvědavost.*
3. *Služba pramenící z pocitu povinnosti.*
4. *Skutkaření, snaha něco si zasloužit.*
5. *Touha obětovat se, osobní neštěstí, se kterým si uchazeč neví rady, a proto chce ve službě hledat vlastní duševní rovnováhu.*
6. *Osamělost a z ní pramenící touha po přátelství.*
7. *Pocit vlastní důležitosti, nenahraditelnosti.*
8. *Nedostatek sebeúcty a s ním spojená touha potkat ještě ubožejší lidi.*
9. *Panovačnost, touha ovládat jiné a uplatnit svůj vliv.“* (Tošner, Sozanská, 2002, s. 45-46)

Podle obou autorů mohou jednotlivé motivy (pokud jsou dostatečně silné), nebo jejich kombinace vážně narušit vztahy mezi dobrovolníky. Motivы takto mohou působit zcela nepozorovaně a silně poškodit klienta. (Tošner, Sozanská, 2002, s. 45-46)

Musick a Wilson podle Stebbinse uvádějí, že dobrovolnická práce je nazývána: „*příjemnou povinností.*“ (Musick, Wilson, 2008, s. 81) Tento zjevný oxymóron šikovně zachycuje fakt, že dobrovolník je obojím, ve smyslu, že něco děláme tak dlouho, dokud nám to je příjemné (na rozdíl třeba od domácích prací) a sociální povinností, která nás učí, že je správné zabývat se blahem ostatních a že bychom si měli udělat čas na to, abychom pomohli těm, kteří to potřebují. (Musick, Wilson, 2008, s. 81)

Podle statistické analýzy byly odhadnuty tři základní motivace k dobrovolnictví – konvenční, reciproční a nerozvinutá. (*Dobrovolnictví a dárcovství – obnova občanských ctností*, 2001, s. 74)

Konvenční motivace

Podle konvenční motivace se u nás v České republice řídí 41% dobrovolníků. „*Motivace k dobrovolnictví má konvenční charakter, když se její nositel stal dobrovolníkem proto, že jej k tomu vedly morální normy buď svého nejbližšího okolí anebo obecná neformální pravidla chování v dané společnosti. V širším slova smyslu se tato motivace opírá o principy křesťanské morálky a představy o správném způsobu života příslušné vrstvy obyvatelstva. Její nositelé se dobrovolníky stávají zkrátka proto, že se to sluší a patří.*“ (*Dobrovolnictví a dárcovství – obnova občanských ctností*, 2001, s. 74)

Reciproční motivace

Podle reciproční motivace se u nás rozhoduje 37% českých dobrovolníků. Tato motivace se orientuje na dobrovolníka, který hledá v dobrovolné práci něco, co je užitečné i pro něho samotného. Je to takové spojení dobra pro jiné a vlastního prospěchu. Vlastním prospěchem se především rozumí: získávání nových zkušeností, navazování nových vztahů, snaha uplatnit svoje schopnosti. (*Dobrovolnictví a dárcovství – obnova občanských ctností*, 2001, s. 74). Tato motivace se také může nazývat **Egoistická motivace**. (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 107)

Nerozvinutá motivace

Tato motivace se projevuje u 23% dobrovolníků. *„Jde o motivaci, která se omezuje na soubor prvků vytvářejících základní prostor pro rozhodování dobrovolníků. Jde o prvky, jako důvěra v organizaci, pro kterou by měli pracovat, přesvědčení o smysluplnosti dobrovolné práce v konkrétním případě a pocit, že se prostřednictvím dobrovolnictví mohou podílet na šíření dobré myšlenky.“* (Dobrovolnictví a dárcovství – obnova občanských ctností, 2001, s. 74)

Jistě také díky dobrovolnické práci lze získat respekt důležitých lidí, vhodnou kvalifikaci, nebo se seznámit s potencionálním partnerem. (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 98)

3 Metodika práce s dobrovolníky

Tato kapitola je v podstatě návodem či pracovním postupem, jak vhodně připravit dobrovolnický program. Budeme zde řešit i otázky, kdo by měl pracovat s dobrovolníky, jak si získat dobrovolníky či jak je správně motivovat a hodnotit.

„Dobře navržený a profesionálně řízený dobrovolnický program, kromě samotné pomoci, zlepšit komunikaci i celkovou atmosféru v každé pomáhající profesi.“ (Hestia, o. s., 2012, s. 4)

3.1 Příprava programu pro dobrovolníky

Před začátkem práce na programu pro dobrovolníky, je důležité:

- znát prostředí a materiální i technické pomůcky,
- znát časové možnosti,
- obstarat si kontaktní údaje organizací (pro oslovení potenciálních dobrovolníků),
- znát legislativu týkající se dobrovolníka – práva a povinnosti dobrovolníka atd.,
- zhotovit propagační letáky na nábor dobrovolníků, informovat o náboru pomocí letáků, nástěnek, webových stránek, atd.,
- vytvořit prezentaci pro přiblížení vzdělávacího programu studentům,
- určit si cílovou skupinu a časový rámec. (Krejsa a kol., 2012, s. 50)

3.1.1 Koordinátor dobrovolníků

Bez koordinátora by dobrovolnická skupina nemohla existovat. Koordinátor je nepostradatelný článek, který vše spojuje dohromady. *„Koordinuje dobrovolnictví v organizaci, od výběru dobrovolníků spojených s propagací činnosti organizace, přes výcvik dobrovolníků, včetně zpracovávání metodiky a vyhledávání vhodných činností pro dobrovolníky, až k zařazování dobrovolníků do chodu organizace. Koordinátor vede dobrovolníky a hodnotí jejich činnost, řeší vzniklá nedorozumění a problémy, hledá možnosti poděkování dobrovolníkům, je kontaktní osobou mezi dobrovolníky a vedením. Zpracovává*

kodexy či práva a povinnosti dobrovolníků, v případě pravidla mlčenlivosti, a vede potřebnou administrativu, jako jsou smlouvy s dobrovolníky, pojistné smlouvy, atd.“ (Mráková, 2012 s. 13)

Koordinátor by měl znát dobře dobrovolnický program, měl by být dobrým pedagogem i psychologem a odborníkem v dané činnosti. Také musí umět v dané oblasti poradit a být spravedlivý a důsledný. Koordinátor musí být i dobrý organizátor. (*Dobrovolníci v neziskových organizacích*, 2001, s. 18)

Jelikož koordinátor dobrovolníků pracuje s lidmi, jsou na jeho osobnost kladeny značné požadavky. Patří mezi ně zejména: *„požadavky na vzdělávání, schopnost jednat s lidmi, udržet autoritu, vést jiné lidi, působit jako pozitivní vzor, apod.“* (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 132)

Pro pomáhající profese je podstatná i psychická odolnost a vyrovnanost. Koordinátor by měl mít: *„dobrou paměť, pozornost, přiměřené volní vlastnosti, schopnost prožívat i ovládat své emoce, z charakterových vlastností mají převažovat ty kladné, jako je např. altruismus, spravedlivost, pracovitost, sebeovládání. Měl by mít patřičné vědomosti, dovednosti a návyky, příslušné schopnosti, inteligenci, tvořivost.“* (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 132-133)

Aby byl koordinátor ve své činnosti úspěšný, měl by mít tyto vlastnosti: měl by být empatický, dokázat se vžít do jiných lidí. Měl by být komunikativní, používat vhodně verbální i neverbální komunikaci a naslouchat lidem. Koordinátor by měl být pozitivní i optimistický a mít pozitivní vztah k lidem, dětem, mládeži, dospělým a seniorům. Určitě by měl mít dobrý zdravotní stav i fyzickou zdatnost a měl by dbát o svůj zevnějšek. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 133-134)

Musíme si uvědomit, že i koordinátor je jen člověk a má své silné i slabé stránky. Velmi důležité je, aby si své nedostatky uvědomoval a dokázal na nich pracovat – zdokonaloval se.

Pro vysvětlení osobnosti koordinátora je v práci použita osobnostní charakteristika pedagoga volného času⁵ od Hájka a kol. Tato charakteristika osobnosti byla zvolena, protože koordinátor pracuje s dobrovolníky, kteří svoji činnost vykonávají v rámci svého volného času. Pro samotnou charakteristiku osobnosti koordinátora existuje velmi malé množství zdrojů.

3.2 Nábor dobrovolníků

Nábor je první fáze, která nás čeká při plánování dobrovolnické činnosti. Jde o to, jak informovat potenciální dobrovolníky o nově vzniklém nebo už probíhajícím programu.

V publikaci Průřezová témata: Příklady dobré praxe je uvedeno, jak nejlépe veřejnost informovat o začínajícím či probíhajícím dobrovolnickým projektu. Nejprve se musí: *„rozeslat e-maily ředitelům škol a školských zařízení (kluby, internáty) s informací o vzdělávacím programu a o možnosti přidat se do něj. V případě zájmu přijít do školy, prezentovat dobrovolnický program, a tím získat dobrovolníky. Navštívit internátní zařízení a informovat je a jejich svěřence o možnostech programu. Vývěsit letáky na propagační nástěnky ve městě a jeho okolí. Všechny informace umístit na webové stránky, sociální sítě a do tisku.“* (Krejsa a kol., 2012, s. 50)

Autorka Hladišová má v publikaci od Novotného stejný názor, jak budoucí dobrovolníky informovat, jak je uvedeno v Příkladech dobré praxe. Autorka Hladišová rozděluje informovanost o dobrovolnictví na čtyři základní postupy: *„prvním jsou malé informační letáčky, druhým jsou plakáty s výzvou nebo nástěnka, třetím jsou internetové stránky a poslední osobní návštěvy koordinátora přímo ve škole.“* (Novotný, Hladišová, 2003, s. 22)

⁵ Pedagog volného času je: *„pedagogický pracovník, který pomáhá dětem, mládeži i dospělým k tomu, aby mohli využít potenciál svého volného času k rozvoji své osobnosti, k vytváření a prohlubování sociálních vazeb i k dobru celé společnosti.“* (Kaplánek, s. 26)

Z výše zmíněných možností, jak informovat potenciální dobrovolníky, je podle Hladišové (2003, s. 22) efektivní osobní prezentace např. ve škole, v zaměstnání, atd. V publikaci od Novotného Hladišová uvádí, jak by taková prezentace měla vypadat. Prezentace by měla trvat zhruba 45-90 minut. Pro větší účast je dobré prezentaci zařadit do vyučovací hodiny nebo pracovní doby. Ve svém volném čase nikdo nezaručí, že přijde.

Samotná prezentace by měla vypadat takto:

1. představení organizace a koordinátora,
2. následné předvedení nabízeného dobrovolnictví by mělo proběhnout interaktivní formou (lze k tomu využít hry),
3. je příhodné vyvolat diskuzi, nechat účastníky argumentovat na téma dobrovolnictví,
4. výhodné je zařadit do prezentace samotného dobrovolníka,
5. jestli organizace má vhodné vybavení, může pro zpestření pustit i krátké video,
6. nechat prostor na dotazy a připomínky účastníků,
7. nezapomenout skončit prezentaci nabídkou (kdy se koná první schůzka, kdy bude stmelovací kurz),
8. důležité je mít s sebou dostatek propagačního materiálu s kontakty na organizaci. (Novotný, Hladišová, 2003, s. 22-23)

„Mezi touto prezentací a další aktivitou nesmí uběhnout příliš velký časový úsek.“
(Novotný, Hladišová, 2003, s. 23)

3.3 Školení dobrovolníků

Jestliže už máme vybrané potenciální dobrovolníky, můžeme zahájit školení, které může koordinátor dobrovolníků využít k pozorování potenciálních dobrovolníků a jejich vhodnosti pro zařazení do programu.

Školení dobrovolníků by mělo obsahovat:

- představení programu – jeho strukturu, cíle a poslání,

- cíle a očekávání od role dobrovolníka,
- etické otázky, možná rizika spojená s programem, legislativa,
- podpora dobrovolníků během programu – dobrovolníci se seznámí se svým koordinátorem, dozvědí se, jaké má vůči nim povinnosti a že nad nimi drží ochrannou ruku.

Tímto úvodním školením však vzdělávání dobrovolníků nekončí. Je nutné, aby byli dobrovolníci proškoleni i během setrvání v programu.

3.4 Motivování dobrovolníků

Výše byla již uvedena podkapitola Motivace k dobrovolnictví, která nám vysvětlila, co je to motivace, jaké druhy motivace existují a motivy, které jedince vedou k tomu stát se dobrovolníkem. V této podkapitole Motivování dobrovolníků se bude řešit to, jak by se měl dobrovolník motivovat, aby se v organizaci udržel a vykonával svoji činnost stále s nadšením.

V knize *Dobrovolníci pro kulturu* od Müllerové a Doležalové se uvádí: „*Dobrovolníka musíme stále adaptovat a motivovat k další práci. Lidé se stávají dobrovolníky, protože chtějí poznat nové lidi, protože chtějí pomáhat ostatním, chtějí získat nové zkušenosti či praxi nebo prostě jen chtějí dělat něco zajímavého. Dobrovolník potřebuje být v organizaci neustále doprovázen, to znamená, že potřebuje zpětnou vazbu. Zpětnou vazbou je například hodnocení dobrovolníka, které bychom měli provádět průběžně a pravidelně. Dobře fungující zpětná vazba vždy přispívá nejen ke zlepšení kvality práce všech, ale i k pozitivní atmosféře v organizaci.*“ (Müllerová, Doležalová, 2011, s. 24)

Dobrovolníky můžeme motivovat tím, že je budeme průběžně informovat, vzdělávat, proškolíme je nebo jim zajistíme přednášku k získání nových kompetencí.

Aby člověk neustával ve své činnosti, potřebuje čas od času uznání, pochvalu, poděkování. Může se to dát dobrovolníkům najevo různými způsoby, například: „*přání k svátku a narozeninám, dárek a přání k Vánocům, děkovný dopis, pozvání na neformální setkání týmu, uspořádání slavnostního setkání dobrovolníků (s programem, s večerí atd.),*

podpoření osobního rozvoje a dosažení nových dovedností (vyslání na konferenci, uhrazení výcviku atd.), uvedení dobrovolníka ve výroční zprávě, umožnění vystoupení v médiích, jmenování zkušeného dobrovolníka poradcem programu, zajištění cen od sponzorů, vydání osvědčení o dobrovolnické činnosti pro přijímací zkoušky, kvůli praxi atd.“ (Novotný, Stará, 2002, s. 23-24)

Pro pozitivní motivování dobrovolníků je vhodné příjemné klima v centru, dobře fungující řízení dobrovolníků, jasná a jednoduchá pravidla, upřímnost ze strany koordinátora, jasné znamení, že dobrovolnická činnost je smysluplná a vítaná, řešení konfliktů. (Novotný, Stará, 2002, s. 24)

„Špatná zkušenost dobrovolníka může znamenat konec jeho odhodlání věnovat svoji energii a čas na pomoc druhým.“ (Novotný, 2003, s. 10)

Velice podstatné je zejména oceňování dobrovolníků – na to nesmí nikdy koordinátor dobrovolníků zapomínat. Koordinátor musí znát dobře své dobrovolníky a musí vědět, jakým způsobem koho ocenit. I oceňování je prostředek k udržení motivace dobrovolníků. (Novotný, Stará, 2002, s. 24)

3.5 Stmelování kolektivu

Přichází druhá fáze, pro správné fungování lidí v týmu ta nejdůležitější – stmelování kolektivu. Stmelování kolektivu se uskutečňuje hlavně v těch zařízeních, kde působí více dobrovolníků najednou a mají tvořit funkční tým pro potřeby zařízení. Na seznamování je nejlepší delší časový úsek, například víkend. Členové dobrovolnické skupiny se mezi sebou seznámí pomocí seznamovacích her, simulačních her a herně-rolových aktivit. Do stmelovacího víkendu se může také zahrnout školení týkající se pedagogiky, první pomoci, a také by se měli dozvědět něco o právech a povinnostech dobrovolníka. (Krejsa a kol., 2012, s. 51) V těch zařízeních, kde stačí pro výkon dobrovolné činnosti jeden dobrovolník, není potřeba toto stmelování kolektivu provádět.

Nejdůležitější v této fázi je, aby si dobrovolníci užili legraci, sprátelili se mezi sebou a seznámili se i s činností, kterou budou vykonávat. Následuje už jen zapojení dobrovolníků do činnosti. Pozorovat je, jak si při plnění úkolu stojí, podporovat je a hlavně motivovat v další činnosti.

Při stmelování kolektivu formou víkendové akce nesmí chybět:

1. **Stanovení pravidel**, která by se měla po dobu konání akce dodržet. Mezi taková pravidla například patří: tykání, spolupráce, naslouchání ostatním, tolerance, absence alkoholu a drog, atd.
2. **Seznamovací část** – pro účastníka je důležité pro lepší spolupráci a dobrou atmosféru poznat ostatní zúčastněné osoby. K poznání ostatních slouží spousta seznamovacích her.
3. **Seznámení s organizací**. Účastníci se seznámí s posláním organizace a s její historií.
4. **Dobrovolnický program**. Zde se účastníci dozvědí smysl dobrovolnictví, jeho historii, mohou se seznámit s tím, jaká je situace dobrovolnictví v zahraničí. Účastníci by měli zjistit odpovědi na své otázky – Jaký by měl být dobrovolník? Co může dobrovolník nabídnout? Co všechno může dobrovolník dostat? Jaké jsou mé obavy z působení v roli dobrovolníka? (Novotný, Michal, 2003, s. 26-27)

Největším přínosem stmelování je především získání zajímavých a nových informací a navázání nových kontaktů. Ze správné stmelovací akce by se měli dobrovolníci vracet s pocitem uspokojení a s jasnou představou o tom, co je čeká. (Novotný, Michal, 2003, s. 26)

3.6 Hodnocení dobrovolníků

„Během práce s dobrovolníky bychom jejich práci měli průběžně a pravidelně hodnotit a se svým hodnocením je seznamovat. Pro organizaci i pro dobrovolníka je toto hodnocení velmi důležité jako zpětná vazba. Pokud se nad hodnocením schází dobrovolníci se svým koordinátorem pravidelně, zlepšuje se nejen jejich vzájemná důvěra a otevřenost, ale tato hodnocení vedou ve svém důsledku ke zkvalitnění práce a výsledků daného projektu“
(Dobrovolníci v neziskových organizacích, 2001, s. 20)

Novotný a Stará ve své publikaci uvádějí, že evaluace je zdrojem informací pro dobré fungování, výkonné řízení programu a pro jeho financování. Evaluace finanční řeší například to, kolik bylo použito prostředků, jestli odpovídali plánovanému rozpočtu a z jakých zdrojů byl program financován. (Novotný, Stará, 2002, s. 25)

„Evaluace programu by měla proběhnout minimálně jednou ročně. Doporučit lze průběžné sledování důležitých parametrů programu, jako jsou například aktuální počty dobrovolníků, jejich nejčastější připomínky atd., stejně tak i zhodnocení programu za delší časový úsek.“ (Novotný, Stará, 2002, s. 25)

„Hodnocení může sloužit jednak k prokázání účinnosti pomoci dobrovolníků a jednak v ohodnocení vykonaného díla jako argumentu pro to, aby dobrovolnictví bylo uznáno jako činnost, která má své místo i v tržní společnosti.“ (Mráková, 2012, s. 16)

3.7 Supervize dobrovolníků

Supervizi chápeme: *„systematickou pomoc při řešení problémů profesionálních pracovníků nebo dobrovolníků, prováděnou v nehodnotícím podpůrném prostředí. Rozšířena je především v tzv. pomáhajících profesích. Její součástí je podpora, učení, ale i kontrola.“* (Novotný, 2003, s. 39) Jednoduše řečeno, supervize slouží jak ke zkvalitnění vztahů mezi pracovníky i dobrovolníky, tak jako zpětná vazba pro činnost, kterou dobrovolník vykonává.

Supervizi většinou provádí externí profesionál, kterého si organizace pozve. Supervize se může provádět buď individuálně, nebo ve skupině. Důležité je navodit uvolněnou a neformální atmosféru, která dokáže způsobit důvěru mezi koordinátorem a dobrovolníkem. Dobrovolník je v tomto vhodném prostředí schopen mluvit otevřeně a upřímně. (Brumovská, Málková, 2010, s. 132). *„Je to takové setkání, během kterého můžete sdělit své pocity, zkušenosti, problémy i úspěchy.“* (Hodač a kolektiv, 2009, s. 11)

„Nemá-li dobrovolník možnost sdělovat a řešit si své starosti a radosti, v lepším případě odchází, v horším je ohrožen syndromem vyhoření. Supervize je tedy dobrou prevencí

tohoto syndromu a zároveň jedním z nástrojů, kterým se staráme o dobrou pohodu dobrovolníka.“ (Novotný, Stará, 2002, s. 23)

4 Dům dětí a mládeže v Mladé Boleslavi a dobrovolníci

Následující část práce již nebude obecně zaměřená, jak tomu bylo v předchozích kapitolách. Vysvětluje se zde dobrovolnictví s dětmi a mládeží, dále pak tato kapitola krátce seznamuje s domy dětí a mládeže. Kapitola se věnuje konkrétním věcem, které se vztahují k Domu dětí a mládeže v Mladé Boleslavi a na ní navazuje kapitola pět – popis dobrovolnického programu v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti.

4.1 Dobrovolnictví s dětmi a mládeží

Když se řekne dobrovolnictví s dětmi a mládeží, představíme si dobrovolníka, který pomáhá výchovně nebo manuálně při organizaci aktivit pro děti a mládež.

V publikaci *Dobrovolníci mění svět*, je hezky řečeno, že: „jednou z nejdůležitějších zkušeností, které se mladí lidé v těchto sdruženích učí, je zážitek toho, že ty nejcennější skutečnosti v lidském životě se nedají zaplatit – a že zadarmo vůbec neznamena bezcenné.“ (Šimková, 2011, s. 45)

Mezi organizace zaměřené na práci s dětmi a mládeží patří Skaut, Pionýr či různé tělovýchovné jednoty, jako třeba Sokol. Všechny tyto organizace jsou postavené na dobrovolné činnosti svých členů. Ale vznikají i nové, doposud nepříliš známé druhy dobrovolnictví, a právě tady už se dostáváme k dobrovolnictví v domech dětí a mládeže. I tento druh dobrovolnictví má vliv na formování osobnosti člověka – je to další způsob vzdělávání mladých lidí.

Pojem dobrovolnictví s dětmi a mládeží má v případě Domu dětí a mládeže Na Výstavišti dvojitý smysl. Záleží na tom, z jakého úhlu pohledu se na to podíváme. Může to být myšleno jako dobrovolnictví, které vykonávají mladí dobrovolníci (věk 15-30 let) nebo jako dobrovolnictví, které je vykonáváno pro děti a mládež. V tomto případě se jedná o obojí. Jde tu převážně o dobrovolnictví pro děti a mládež vykonávané mladými dobrovolníky.

O oblastech dobrovolnictví s dětmi a mládeží se nejvíce dozvíme ze dvou pramenů. Jeden pramen je na webových stránkách www.dobrovolnik.cz, kde nalezneme článek autora Sedláčka o *Dobrovolnictví s dětmi a mládeží*. Druhý pramen sepsala autorka Šimková – jde o výše zmiňovanou publikaci – *Dobrovolníci mění svět*. Tato publikace se stejně jako první pramen zabývá všemi oblastmi dobrovolnictví, obsahují pouze části, které jsou zaměřeny na Dobrovolnictví s dětmi a mládeží. Více literatury se v českém jazyce k této problematice nezískalo.

U Sedláčka jde o pouhé jednostránkové zmínění se o této možnosti dobrovolnictví. Šimková má oproti Sedláčkovi na první pohled obsáhlejší text. Jenže obecné vysvětlení týkající se dobrovolnictví s dětmi a mládeží je obsaženo také na jedné straně textu. Další části textu se týkají příběhů různých dobrovolníků (Skautka, Parták, atd.), kteří se v této oblasti pohybují a organizací, které tyto dobrovolníky potřebují (Junák, Pět P, atd.).

4.1.1 Dobrovolník – adolescent, mladý dospělý

Jak už bylo ve druhé kapitole řečeno, podle zákona o dobrovolnické službě se v České republice může stát dobrovolníkem osoba starší 15 let. Proto si zde rozvedeme, do jakého vývojového období dobrovolníci spadají. Uvádíme zde pouze dvě vývojová období, a to adolescenci a ranou dospělost. Dalšími věkovými obdobími se tato práce zabývat nebude, přestože víme, že věk dobrovolníků je neomezený. Je to proto, že dobrovolnický program v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti je věkově omezený.

Adolescence

Podle věkové hranice se dobrovolníci zařazují do vývojového období, které se nazývá adolescence. Je to období, které následuje po pubertě a trvá přibližně sedm let – od 15 do 22 let. Lidské tělo dokončuje svůj růst a jedinec se pomalu připravuje na dospělost. (Langmeier, Krejčířová, 2006 s. 143)

Podle Čápa a Mareše toto období: *„není bezproblémové. Zahrnuje dva důležité mezníky sociálního vývoje: mladistvý končí povinnou školní docházku a v druhé polovině*

adolescence může být vyučen, maturovat na střední odborné škole nebo gymnáziu, vstoupit do zaměstnání nebo na vysokou školu určitého směru.“ (Čáp, Mareš, 2001, s. 236)

V tomto období se snaží jedinci najít svou vlastní identitu a musejí se začít vyrovnávat s náročnými životními situacemi. *„Děti již být nechtějí, ale ve vztahu k dospělosti mají rozporný vztah. Na jedné straně by chtěli přednosti dospělosti, na druhé straně odmítají v mnoha případech odpovědnost dospělého.*“ (Čáp, Mareš, 2001, s. 236)

Jestliže se u adolescenta začnou vyskytovat pochybnosti o vlastní identitě, pak častěji dochází ke kriminálním nebo psychotickým událostem. (Fürst, 1997, s. 150) *„Aby prolomili nemožnost dospět k vlastní identitě, spojují se mladiství často do skupiny nebo se identifikují s filmovými herci, hvězdami popu, guru atd.*“ (Fürst, 1997, s. 150)

Raná dospělost

Raná, neboli také časná dospělost se podle Langmeiera vymezuje zhruba od 20 do 25-30 let. (Langmeier, Krejčířová, 2006 s. 167) *„Jde o životní fázi, v níž si člověk musí osvojit velké množství nových znalostí a praktických dovedností a je postaven před celou řadu zcela nových úkolů.*“ (Langmeier, Krejčířová, 2006 s. 170)

„Psychické funkce zůstávají na stejné úrovni, které bylo dosaženo v adolescenci. Vlivem dalších zkušeností se mladý člověk stává uvážlivějším, lze říci, že se zkvalitňuje jeho rozumová stránka. V citové oblasti se formují nové, vyšší formy prožívání, jako je cit pro povinnost, pro krásno apod.“ (Vacínová, 1995, s. 103)

4.2 Obecně o domech dětí a mládeže

Podle Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) jsou domy dětí a mládeže typem středisek volného času. Střediska volného času jsou školská zařízení, která uskutečňují zájmové vzdělávání. (www.msmt.cz, 2014⁶)

⁶ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Střediska volného času* [online]. 2014 [cit. 2014-03-10].

Dům dětí a mládeže (dále jen DDM) se zabývá neformálním vzděláváním dětí a mládeže. Jak uvádí MŠMT na svých webových stránkách www.msmt.cz, DDM svoji činnost provádí po celý školní rok, a to i ve dnech, kdy neprobíhá školní vyučování. DDM mají za úkol motivovat, podporovat a „vést děti, žáky studenty, mládež, ale i dospělé k rozvoji osobnosti, k získávání a rozvoji klíčových a odborných kompetencí, zejména smysluplnému využívání volného času, a to širokou nabídkou činností v bezpečném prostředí, s profesionálním týmem pedagogů.“ (www.msmt.cz, 2014⁷)

Veškeré DDM by se měly ve své činnosti řídit zákonem č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a vyhláškou MŠMT č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

Domy dětí a mládeže: „nabízejí aktivní využití volného času všem věkovým skupinám dětí a mládeže. Organizují pravidelné zájmové útvary pro stálou skupinu účastníků (tzv. kroužky), podílejí se na organizaci soutěží a přehlídek dětí a žáků, a dále organizují otevřené dlouhodobé i jednorázové aktivity, kurzy a jiné vzdělávací akce, tábory, spontánní aktivity, otevřené kluby, výukové programy pro školy navazující na průřezová témata školních vzdělávacích programů, adaptační programy v rámci prevence sociálně patologických jevů. Zapojují se do různých regionálních, krajských, republikových i evropských projektů, organizují výměnné a zahraniční pobyty, a rovněž stáže pracovníků.“ (www.msmt.cz, 2014⁸)

Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu?highlightWords=domy+d%C4%9Bt%C3%AD+ml%C3%A1de%C5%BEE>.

⁷ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Střediska volného času* [online]. 2014 [cit. 2014-03-10].

Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu?highlightWords=domy+d%C4%9Bt%C3%AD+ml%C3%A1de%C5%BEE>.

⁸ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Střediska volného času* [online]. 2014 [cit. 2014-03-10].

Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu?highlightWords=domy+d%C4%9Bt%C3%AD+ml%C3%A1de%C5%BEE>.

4.3 Charakteristika Domu dětí a mládeže Mladá Boleslav

Dům dětí a mládeže Mladá Boleslav je znám pod názvem Dům dětí a mládeže Na Výstavišti (dále jen DDM Na Výstavišti). Samotný DDM byl zřízen rozhodnutím okresního národního výboru v Mladé Boleslavi ze dne 6. 2. 1953. Právní subjektivitu získal dne 1. 1. 1992 na základě zřizovací listiny Školského úřadu v Mladé Boleslavi. Dnem 1. 7. 1994 byl DDM „Na Výstavišti“ sloučen s DDM města Mladá Boleslav. Od 1. 1. 2001 byl zřizovatelem DDM, už s přízviskem Na Výstavišti, Okresní úřad – Odbor školství v Mladé Boleslavi. A od 1. 7. 2001 zřizuje DDM Na Výstavišti Krajský úřad Středočeského kraje – Odbor školství a sportu. (Suková, 2011, s. 1)

DDM Na Výstavišti se řídí určitým cílem vzdělávání, který zní: *„volný čas dětí má svou specifickou zvláštnost – přestože se jedná o volný čas, je žádoucí jeho pedagogické ovlivňování. Aby bylo co nejúčinnější, je potřeba, aby vedení dětí a mládeže bylo nenásilné, nabízené činnosti pestré a přitažlivé, a účast na nich dobrovolná. Kvalitní výchova dětí ve volném čase má výrazný preventivní význam.“* (Tvorba a pilotáž vzdělávacího programu, 2012, s. 3)

Zájmové vzdělávání v DDM Na Výstavišti umožňuje účastníkům přisvojit si strategie učení a motivuje účastníky pro celoživotní učení. Zájmové vzdělávání vede účastníky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů, učí účastníky všestranně komunikovat, spolupracovat a respektovat druhé. Zájmové vzdělávání přivádí účastníky k tomu, že jsou samostatné, svobodně myslící osobnosti, zodpovědné za své povinnosti. Zájmové vzdělávání se snaží projevovat u účastníků pozitivní city, kladné vztahy k přírodě a s lidmi. Cíle zájmového vzdělávání rozvíjejí vlastní schopnosti a fyzickou i duševní kondici účastníka a také je rozvíjena ohleduplnost k jiným kulturám a duchovním hodnotám. Účastník si osvojuje vlastnosti, dovednosti a znalosti ze zájmového vzdělávání. (Suková, 2013, s. 3)

Činnost DDM Na Výstavišti se uskutečňuje na těchto pracovištích: *„Vila, Pavilon, Zahrada – EkoCentrum, Klub dětí a mládeže Mnichovo Hradiště, Klub dětí a mládeže Benátky nad Jizerou, Loděnice, MŠ Bakov nad Jizerou a Základny – Bezdědice, Lhotka.“* (Suková, 2011, s. 2)

„Činností střediska se spádově účastní zájemci z celého původního mladoboleslavského okresu, což je umožněno zejména detašovanými pracovišti v Mnichově Hradišti a v Benátkách nad Jizerou. Jednotlivá pracoviště se s ohledem na svoje prostorové a materiální podmínky výrazně profilují. Nabídka zařízení se cíleně mění s ohledem na moderní trendy vývoje využití volného času, pružně reaguje na potřeby měst a veřejnosti, pravidelně dochází k její inovaci.“ (DDM Na Výstavišti, 2010)

DDM Na Výstavišti se věnuje různým oblastem, které slouží hlavně k tomu, aby mohly děti a mládež smysluplně využívat volný čas. Patří mezi ně tradiční činnosti, ale také výjimečné aktivity:

- bohatá a oceňovaná mezinárodní spolupráce,
- zahrada s botanickou a zoologickou expozicí,
- možnost rekreačních pobytů na základnách v Máchově kraji, Krkonoších a v CHKO Křivoklátsko,
- různé formy klubové činnosti,
- práce s marginálními a ohroženými skupinami dětí a mládeže,
- Informační centrum pro mládež,
- koordinace práce Dětského a mládežnického parlamentu,
- zapojení do programu pro mládež *Mezinárodní cena vévody z Edinburghu*,
- úspěšné divadelní soubory.

Každý, kdo se chce účastnit zájmového vzdělávání, se může přihlásit do zájmového kroužku na jedno pololetí či na celý rok. Po absolvování ročního zájmového vzdělávání účastník obdrží absolventský list. DDM Na Výstavišti nabízí až 80 kroužků. Může se pyšnit celou řadou výtvarných a tvořivých kroužků, tanečními a divadelními kroužky nebo chovatelskými kroužky. Tento dům dětí také pořádá jednodenní akce pro veřejnost. Jsou to například: Keramika pro veřejnost, Vánoční a velikonoční výstavy, Výtvarná odpoledne, Skřítkování, Bludičky na Krásné louce, Festival pana Pipa, Zeměfest či Čertování.

Kroužky, kluby i soubory se rozjíždějí od druhé poloviny měsíce září a fungují do první poloviny června. Pořádají se podle rozvrhu během pracovního týdne a nepravidelně i o víkendech. DDM Na Výstavišti pořádá pravidelnou zájmovou činnost, což jsou již zmíněné kroužky, tato činnost je organizovaná. Dále pak pořádá spontánní činnost – prostory DDM Na Výstavišti mohou sloužit k volné zájmové činnosti. Příležitostná zájmová činnost – jednorázové akce během školního roku. Pobytové akce – krátkodobé akce, jejichž doba trvání je do pěti dnů – se pořádají hlavně o víkendech a o prázdninách. A v poslední řadě DDM Na Výstavišti pořádá táborovou činnost. Do této činnosti spadají putovní tábory, soustředění, expedice. Jsou to aktivity trvající déle než pět dní. Středisko zajišťuje táborové pobyty pro všechny věkové kategorie, ať už o prázdninách nebo během školního roku. (Suková, 2013, s. 5-7)

Zúčastnit se zájmových aktivit mohou děti, žáci, studenti, pedagogičtí pracovníci, zákonní zástupci nezletilých účastníků i další fyzické osoby.

Dům dětí a mládeže nabízí projekt Dobrovolník v DDM, který je připraven pro mládež a dospělé, kteří se chtějí zapojit do dění DDM Na Výstavišti a pomoci se vším, co je zrovna potřeba.

Dům dětí a mládeže zajišťuje také různé služby pro veřejnost, jako jsou bazary oblečení, dětské oslavy, prodej slevových karet a přihlášek ke studiu, kopírování, tisk a jiné odborné materiály. (Suková, 2013, s. 7)

DDM Na Výstavišti musí brát na zřetel také různé faktory, které na zájmové vzdělávání působí. S těmito faktory by se mělo počítat při tvoření vzdělávacích cílů zařízení. Jsou to: *„věkové a individuální zvláštnosti účastníků, personální, materiální a další podmínky vzdělávání a výchovy, obsah školního vzdělávacího programu, zájmy a očekávání dětí, jejich rodičů a dalších účastníků, školy v okolí, zřizovatel, místní komunity, ekonomické podmínky, ve kterých se zájmové vzdělávání uskutečňuje, konkurenční prostředí.“* (Suková, 2013, s. 3)

V DDM Na Výstavišti je 17 pedagogických pracovníků i s ředitelkou a zástupkyní ředitelky. Tito pracovníci jsou rozděleni na různá pracoviště a jejich počet je vždy na jedno pracoviště 2-5 pedagogických pracovníků. Provozní pracovníci (údržbáři, uklízečky,

chovatelé, zahradníci, atd.) se starají o bezproblémový chod, úklid a údržbu, těchto pracovníků je celkem 17. Pro udržení chodu zájmových činností jsou přijímáni také externí pracovníci, kterých bývá zhruba kolem šedesáti ročně. (Suková, 2013, s. 14-15) Strukturu a personální obsazení DDM Na Výstavišti naleznete v příloze č. 1.

4.4 Informační centrum pro mládež

V této podkapitole charakterizujeme Informační centrum pro mládež z toho důvodu, že slouží jako zázemí pro dobrovolníky a jejich program.

Informační centrum pro mládež (dále jen ICM) bylo otevřeno pod DDM Na Výstavišti v roce 2004. ICM je pracoviště, které se zaměřuje zejména na práci s mládeží. ICM má k dispozici dvě větší místnosti v DDM Na Výstavišti. První místnost slouží jako internetová kavárna, čítárna a studovna a druhá místnost je určena především pro spontánní aktivity a seberealizaci při uskutečňování svých nápadů a utváření programů mladých lidí. (DDM Na Výstavišti, 2014)

Mládež se v těchto prostorách může setkávat se svými kamarády. Mohou si zahrát stolní hry, šipky, fotbálek a biliár. Pracovnice ICM každému zájemci pomohou s tvorbou seminární práce či referátu, pomohou zájemci najít vhodnou střední či vysokou školu. Rády poradí i v oblasti cestování, ekologie, práce, a to jak v České republice, tak i v zahraničí. ICM poskytuje služby jako je tisk, kopírování, kroužková vazba a prodej slevových karet. ICM se specializuje na volný čas, vzdělávání a sociálně patologické jevy. Pod ICM také fungují tři zájmová sdružení. Patří mezi ně Městský parlament dětí a mládeže, což je *„nestátní organizace, kde se mladí lidé mohou naučit komunikovat s veřejností, umět říci svůj názor a prostřednictvím participace se zapojují do činnosti a plánování města. Vytvářejí si tak povědomí o kulturních, politických i historických souvislostech v našem regionu a rozvíjejí a uplatňují demokratické postupy a postoje ve svém volném čase.“* (DDM Na Výstavišti, 2014). Dále je to DofE Award neboli *Mezinárodní cena vévody z Edinburghu*. A v neposlední řadě zde mají základnu i dobrovolníci.

5 Popis dobrovolnického programu v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti

Tato kapitola se bude věnovat přesnému popisu dobrovolnického programu v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti v Mladé Boleslavi. Kapitola se bude zabývat personálním zabezpečením dobrovolnického programu, obsahem, organizací i harmonogramem programu. Závěr kapitoly bude věnován reflexi koordinátorky dobrovolnického programu v DDM Na Výstavišti.

V této kapitole se hojně cituje především z publikace *Průřezová témata: Příklady dobré praxe*, kde je uveden za kolektiv autorů Krejsa. Tato publikace vznikla díky projektu Klíče pro život⁹. V publikaci nalezneme deset vybraných příkladů dobré praxe, které jsou zaměřené na dobrovolnictví, na straně 49 je právě Dobrovolnický program v DDM. Cenné informace nám poskytla i samotná koordinátorka dobrovolníků, která pro účely diplomové práce neváhala věnovat mnoho zde citovaných materiálů.

5.1 Dobrovolnický program v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti

V Domě dětí a mládeže Na Výstavišti se začal v roce 2011 připravovat dobrovolnický program, hlavně díky projektu Klíče pro život, který v roce vzniku finančně dotoval dobrovolnický program.

Jelikož DDM nejsou v zákoně 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě uvedeny mezi organizacemi, které si mohou zřídit akreditovaný dobrovolnický program, je tento dobrovolnický program v DDM Na Výstavišti veden jako zájmový kroužek.

Hlavním cílem dobrovolnického programu je vybudovat provozuschopnou dobrovolnickou základnu, která bude pomáhat při akcích DDM Na Výstavišti. Program má

⁹ Projekt Klíče pro život realizoval Národní institut dětí a mládeže společně s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Program Klíče pro život se snaží o rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání. (Krejsa a kol., 2012, s. 1)

své individuální i skupinové cíle. Do individuálních cílů dobrovolnického programu spadá především: „*Seberealizace. Zábava a nové zážitky. Aktivita, samostatnost a nápaditost.*“ (Mráková, 2012, s. 19) Skupinovými cíly programu jsou především: „*Stmelení skupiny. Získání nových zkušeností a znalostí. Rozvoj komunikace mezi členy týmu, tolerance k jinému názoru. Zjistit, kolik času je třeba na přípravu jedné akce DDM Na Výstavišti.*“ (Mráková, 2012, s. 19)

Program obsahuje mimo jiné své výchovně vzdělávací cíle, které dobrovolníkům umožňují: „*naučit se základním znalostem a dovednostem v různých oborech, umožnit rozvoj tvořivosti, představitivosti, fantazie. Podpořit kladný vztah k mimoškolním aktivitám. Naučit se stanovit si reálné cíle a věnovat se individuálním i kolektivním činnostem.*“ (Mráková, 2013)

Dobrovolnická základna se vytvořila z docházejících studentů, kteří navštěvovali informační centrum a z dětí ze zájmových kroužků – hlavně dětí z černého divadla. Skupina mladých lidí nebyla nikým vedena, tato skupina mladých lidí, která chtěla pomáhat na akcích DDM Na Výstavišti, inspirovala vedení domu dětí k vytvoření fungující dobrovolnické skupiny i s koordinátorem, který má za úkol vést, motivovat a organizovat dobrovolníky. Tato skupina začala spolupracovat s pedagogy DDM Na Výstavišti a aktivně se podílí na akcích pro rodiče s dětmi, programech pro školy, podílí se i na kurzech pro mentálně postižené a na akcích pro širokou veřejnost. Dobrovolníci Domu dětí a mládeže Na Výstavišti si také vytvořili své vlastní logo (viz příloha č. 2), které je reprezentuje na všech akcích a je používáno k oficiálním účelům. (Krejsa a kol., 2012, s. 50)

Pro akce, které DDM Na Výstavišti pořádá, je potřeba lidí, kteří jsou sebraní a vědí, co mají dělat. Proto je potřeba mít zajištěné vedení dobrovolníků, jejich proškolení a hlavně používání vhodné metodiky (viz kapitola 3) pro práci s dobrovolníky. (*Tvorba a pilotáž vzdělávacího programu*, 2012, s. 5)

Přínosné je to, že dobrovolnický program není závislý na financích, je tudíž bez výdajů. Jediné, na co vyčleňuje DDM Na Výstavišti peníze, je plat koordinátora dobrovolníků a materiální odměny pro dobrovolníky.

5.2 Personální zabezpečení dobrovolnického programu

Dobrovolnictví v DDM Na Výstavišti má na starosti jedna pedagogická pracovnice – koordinátorka dobrovolnické skupiny – Helena Mráková. Je absolventkou bakalářského programu Pedagogika volného času na Technické univerzitě v Liberci. Předtím pracovala jako sociální pracovnice v Domově pod Skalami a následně v neziskové organizaci Bezpečně na silnicích ve funkci metodika dopravní výchovy. Nyní v DDM Na Výstavišti pracuje již 2,5 roku.

„Koordinátor by měl být schopen svoji roli vykonávat na základě upřímných a otevřených vztahů s dobrovolníky, jimiž se na tomto základě dostává jistoty, že to, co dělají, je významné a slouží dobré věci.“ (Mráková, 2012, s. 13)

Koordinátorka v DDM Na Výstavišti musí nejprve dobře připravit dobrovolnický program a zajistit nábor, školení, stmelení kolektivu, motivaci, hodnocení, a supervizi dobrovolníků (vše viz výše). Koordinátorka vede dobrovolníky a hodnotí jejich činnost, řeší vzniklá nedorozumění a problémy, hledá možnosti poděkování dobrovolníkům, je kontaktní osobou mezi dobrovolníky a vedením DDM Na Výstavišti. Musí také dobře znát oblasti výchovy a vzdělávání.

Koordinátorka dobrovolníků působí v DDM Na Výstavišti hlavně jako pedagog volného času. Její náplní práce je aktivně se podílet na zabezpečování úkolů spojených s rozvojem ICM. V popisu práce v oblasti pedagogické má podle jejích slov za úkol:

- *„v přímé pedagogické činnosti vedu pravidelné aktivity v průměrné délce trvání nejméně 20 hodin týdně,*
- *uskutečňuji příležitostnou, spontánní a rekreační činnost v době volna dětí, o víkendech a o prázdninách,*
- *provádím informační a konzultační činnost pro školy, školská zařízení i další zájemce a pro ně také připravuji a realizuji vzdělávací programy v rámci své odbornosti,*
- *připravuji a realizuji příležitostné akce zejména pro mládež.“ (Mráková, 2014)*

V oblasti provozně organizační: „zajišťuji tábory a pobytové akce, kterých se zúčastňuji jako hlavní vedoucí nebo v jiné funkci. V rámci ICM vyhledávám nové aktivity a nabídky pro mládež. Poskytuji služby klientům ICM. Zodpovídám za včasné vyúčtování akcí, které garantuji. A podílím se na realizaci příležitostných akcí organizovaných dalšími pracovišti DDM Na Výstavišti.“ (Mráková, 2014)

5.3 Obsah dobrovolnického programu

Dobrovolnický program obsahuje jak teoretickou, tak i praktickou část. „Při realizaci tohoto vzdělávání budou využity např. tyto metody: metoda vysvětlování, metody interaktivní, aktivizující, brainstorming, hry na prolamování ledů, sebereflexe, rolová hra, simulační aktivity, diskuse i přednášky.“ (Tvorba a pilotáž vzdělávacího programu, 2012, s. 5)

Dobrovolnický program je forma zájmového vzdělávání – podle vyhlášky 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání se jedná o „pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost“, která se plní tím, že se dobrovolníci scházejí pravidelně jednou za týden. Jsou zde na programu jak skupinová setkání, tak i individuální práce s dobrovolníky. Na schůzkách se konají především workshopy, tvůrčí skupiny, mini-semináře, prožitkové aktivity i aktivity na posílení dobrovolnického týmu. Dobrovolníci si mohou s koordinátorkou programu domluvit i individuální schůzku. (Krejsa a kol., 2012, s. 50)

Tento dobrovolnický program se dá rozdělit do pěti základních okruhů:

1. „Základní (úvodní) školení:

- Základní pojmy v oblasti dobrovolnictví,
- legislativa,
- kodex dobrovolníka (příloha č. 3), mlčenlivost (příloha č. 4),
- specifika činnosti dobrovolníka v DDM Na Výstavišti,
- bezpečnost práce a ochrana zdraví při výkonu dobrovolnické služby,
- modelová situace.

2. Další školení a mini-semináře:

- *Kurz první pomoci,*
- *tvůrčí skupiny zaměřené na přípravu konkrétních akcí DDM Na Výstavišti, propagaci dobrovolnictví.*

3. Supervizní setkání dobrovolníků

4. Pravidelné schůzky dobrovolnické skupiny

5. Metodika práce s dobrovolníky v DDM Na Výstavišti:

- *Detailní popis vzdělávacího programu pro dobrovolníky.“ (Tvorba a pilotáž vzdělávacího programu, 2012, s. 5)*

Dobrovolnický program v DDM Na Výstavišti má formulované klíčové kompetence, které má uvedené v publikaci Průřezová témata: Příklady dobré praxe (Krejsa a kol., 2012, s. 49-50). Účastníci dobrovolnického programu budou schopni:

Kompetence k učení

Účastníci dobrovolnického programu budou schopni:

- vyhledávat a členit informace. Na základě toho pochopit a účelně využívat informace pro vývoj učení u tvůrčích aktivit a v praktickém životě,
- používat vhodné způsoby pro efektivní učení, jako jsou metody a strategie, plánování, organizování a řízení vlastního učení. Účastníci budou ochotni věnovat se dalšímu studiu popřípadě celoživotnímu vzdělávání,
- se ohodnotit a diskutovat o svých případných nedostatcích.

Kompetence k řešení problémů

Účastníci dobrovolnického programu budou schopni:

- prakticky si ověřit, zda řeší problémy správným způsobem a získané postupy umí aplikovat při řešení nově vzniklých problémů,
- kriticky myslet,
- vykonávat rozvážná rozhodnutí,
- rozpoznat zodpovědnost za vše, co vykonává a také bude schopen rozvíjet schopnost obhájit sebe i svůj názor.

Kompetence komunikativní

Účastníci dobrovolnického programu budou schopni:

- vystupovat, jednat a komunikovat s vrstevníky i s cizími lidmi,
- se jasně vyjadřovat a formulovat své myšlenky,
- respektovat názory druhých osob a budou schopni spolupracovat v týmu.

Kompetence sociálně-pracovní

Účastníci dobrovolnického programu budou schopni:

- spolupracovat ve skupině i s pedagogy,
- vytvářet pravidla pro práci v týmu, která kladně ovlivňují společné práce.

Kompetence občanské a pracovní

Účastníci dobrovolnického programu budou schopni:

- rozvíjet pocit pro ochranu našich tradic a vytvářet kladný postoj k umění a kultuře,
- využívat své doposud získané znalosti a dovednosti k vlastnímu rozvoji,
- respektovat daná pravidla.

Kompetence k trávení volného času

Účastníci dobrovolnického programu budou schopni:

- vést svůj volný čas a zaplňovat ho smysluplnými aktivitami,
- rozvíjet vlastní zájmy, talent i znalosti. (Krejša a kol., 2012, s. 49-50)

5.4 Organizace dobrovolnického programu

Pravidelná setkání dobrovolníků se uskutečňují v prostorách Informačního centra pro mládež v Mladé Boleslavi (viz výše). V prostorách Pavilonu DDM Na Výstavišti se uskutečňují víkendové akce, semináře, školení. Dobrovolníci zde mají k dispozici deskové

hry, sociální a technické vybavení – diaprojektor, kuchyňku. (*Tvorba a pilotáž vzdělávacího programu*, 2012, s. 7)

Úkolem dobrovolníků je vnášení optimismu a energie dětem a mládeži, která se účastní akcí, které pořádá DDM Na Výstavišti. Podílejí se aktivně na přípravě, realizaci i hodnocení jednotlivých činností DDM Na Výstavišti. Spolupracují při pořádání akcí pro veřejnost, při kterých pomáhají s přípravou a organizací.

Pro tuto činnost je k dispozici dobrovolnický deník, který vede záznamy o docházce dobrovolníků, celoročním plánu práce, zhodnocení celoroční činnosti dobrovolníků, datech schůzek, počtu hodin dané akce či schůzky, počtu zúčastněných, seznamu členů a jejich kontaktních údajích.

Dobrovolník stráví u této činnosti v přepočtu 104 hodin za celý rok. A přibližně 48 hodin v roce se účastní pravidelných týdenních schůzek, které jsou jak skupinové, tak i individuální. Každá týdenní schůzka trvá dle potřeby jednu či dvě hodiny. Pravidelně dobrovolník 16 hodin tráví na víkendových akcích a 40 hodin věnuje své hlavní činnosti při pomoci na akcích pořádaných DDM Na Výstavišti. (Krejsova a kol., 2012, s. 50)

Maximální počet dobrovolníků je 15, nyní je zaregistrovaných 14 dobrovolníků a dobrovolnou činnost aktivně vykonává 10 dobrovolníků. Dobrovolníkem v DDM Na Výstavišti se může stát osoba s čistým výpisem z rejstříku trestů, která je ve věku mezi 15 let a 30 lety. Průměrný věk této skupiny je 21 let – nejmladšímu dobrovolníkovi je 15 let a nejstaršímu dobrovolníkovi je 26 let. Vyskytují se zde dvě vývojová období, adolescence a raná dospělost (viz výše).

5.5 Harmonogram dobrovolnického programu

Každoročně začíná nábor nových dobrovolníků se začátkem školního roku. K tomuto účelu jsou rozesílány dopisy do škol (příloha č. 5) a jsou vypracovány propagační plakáty, které jsou umístěny ve městě, na nástěnkách DDM Na Výstavišti. V únoru je pro

dobrovolníky naplánováno úvodní školení a společný stmelovací víkend (viz výše). Únorové úvodní školení je pro nové dobrovolníky, kteří se do programu přihlásili po začátku školního roku. Úvodní školení se pořádá v únoru z toho důvodu, aby DDM Na Výstavišti mělo možnost do té doby získat co nejvíce nových dobrovolníků, kteří se této činnosti chtějí opravdu věnovat. Stmelovacího víkendu se účastní i ti dobrovolníci, kteří v DDM Na Výstavišti působí již delší dobu. Následně po úvodním školení v měsících březnu až červnu se nově přijatí dobrovolníci zapojují do činností DDM Na Výstavišti. Do akcí, které má DDM Na Výstavišti naplánované před březnem, jsou zapojováni dobrovolníci, kteří se přihlásili do programu minulý školní rok nebo spolupracují s DDM již delší dobu. Ke konci měsíce června čeká všechny dobrovolníky zhodnocení dobrovolnické činnosti a supervizní setkání s externím pracovníkem, které probíhají skupinovou formou, ve výjimečných a odůvodněných případech formou individuální. Skupinová forma supervize je zvolena vzhledem k povaze činnosti, kterou dobrovolníci vykonávají. Zhodnocení činnosti probíhá vždy dotazníkovou formou a shrnutí je posléze realizováno formou individuálních rozhovorů s dobrovolníky. (*Tvorba a pilotáž vzdělávacího programu*, 2012, s. 6-7)

Při zájmových akcích je důležité dbát na dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, proto jsou dobrovolníci hned v úvodním školení s touto problematikou seznámeni a náležitě poučeni. Každé možné riziko je vždy prodiskutováno před zahájením akce, které se dobrovolníci účastní.

Následně po úvodním školení začínají dobrovolníci docházet na pravidelná setkání v rámci zájmového kroužku, kde plánují a rozvíjejí svoji činnost pomocí individuální i skupinové práce. (*Tvorba a pilotáž vzdělávacího programu*, 2012, s. 7) Pravidelné schůzky dobrovolnické skupiny jsou dobrovolné, neformální, ale musejí být přínosné pro účastníky.

„Hlavní náplní dobrovolníků je pomoc před akcemi a na akcích, například: Skřítkování, Masopust, Zeměfest, Černá kavárna, Svatojiřské Harcování, Westernový den, Májové hraní, Kurz PC pro klienty se speciálními vzdělávacími potřebami či Srnčí trofej.“ (Krejsa a kol., 2012, s. 51)

Ke konci školního roku je pro dobrovolníky DDM Na Výstavišti uspořádaný víkendový pobyt. Je to forma odměny pro dobrovolníky za celoroční pomoc v DDM

Na Výstavišti. Jde o poděkování dobrovolníkům za jejich plnohodnotně a aktivně strávený společný čas. Hodnotí se i předešlé akce DDM Na Výstavišti, kde dobrovolníci pomáhali, jde o celkové hodnocení – sebereflexi. Přesný popis víkendového programu naleznete v příloze č. 7.

Samozřejmostí pro dobrovolníky je také nárok na kvalitní přípravu a poskytované informace. Při dobrovolnické činnosti je hrazeno stravné a doprava. Každý dobrovolník DDM Na Výstavišti má vstup a hraní her v ICM zdarma, má možnost projít kurzem první pomoci v rozsahu 4 hodin od Českého červeného kříže a získat certifikát. (Mráková, 2013)

5.6 Reflexe koordinátorky dobrovolníků

V této podkapitole zazní reflexe koordinátorky dobrovolníků v DDM Na Výstavišti na dobrovolnický program, který sama organizuje.

„Dobrovolnický program je projekt, který vznikl díky projektu Klíče pro život dotovaného Evropskou unií. Jedná se o projekt Výchova k dobrovolnictví, který nabízí mládeži možnosti, jak smysluplně vyplnit svůj volný čas a zároveň si rozšířit obzory, získat nové přátele a zkušenosti.

Na začátku projektu bylo cílem získat 15 dobrovolníků a začít s nimi spolupracovat. To se povedlo a na konci února proběhl „Stmelovací víkend“, kde se dobrovolníci seznámili prostřednictvím kooperativních a zábavných aktivit. V rámci víkendu, který se pořádal v Informačním centru pro mládež, prošli dobrovolníci školením první pomoci, dozvěděli se něco o dobrovolnictví – konkrétně o právech a povinnostech dobrovolníků, vymysleli si své logo, kterým se prezentují, a je používáno na oficiálních materiálech. Tento „Stmelovací víkend“ se koná každý rok.

Hlavní náplní činnosti dobrovolníků je pomoc na akcích – Skřítkování, Masopust, Zeměfest, program pro školy Černá kavárna, Svatojiráské Harcování, Westernový den, Májové hraní, Kurz PC pro klienty se speciálními vzdělávacími potřebami a Srnčí trofej.

Dobrovolníci se stali nedílnou součástí DDM Na Výstavišti. Jejich účast na akcích byla a stále je kladně hodnocena pedagogy, díky nim se zvýšil počet účinkujících na akcích, a tím mohly vzniknout další stanoviště pro děti. Zlepšila a zrychlila se příprava akcí a chod byl také pozitivně ovlivněn.

Během svého působení si členové Dobrovolnického programu mohou zvýšit své znalosti o působnosti a činnosti DDM Na Výstavišti a prakticky si vyzkoušet některé veřejnosti nabízené aktivity. Dobrovolníci například navštívili kurz s Fimo technikou a kurz Trénink paměti, také absolvovali exkurzi v Ekocentru zahrada, kde dobrovolníci shlédli film Jeden svět. Také byli proškoleni v programu Černá kavárna. Pomyslnou odměnou pro ně je víkend v Autocampingu Sedmihorky, který se uskutečňuje vždy na konci května. Také za odměnu dostávají trička a odznaky, které také slouží k propagaci jejich činnosti a celého programu.

Ke konci školního roku se uskuteční supervizní setkání s Dr. Milošem Kusým, který pomáhá dobrovolníkům zhodnotit jejich práci a motivuje je pro další činnost. Supervize představuje důležitou součást profesního růstu, kterou dobrovolníci potvrdili. Naučili se mnoho nového z oblastí pedagogiky, psychologie, speciální pedagogiky (práce s nevidomými) a získali zkušenost s prací s dětmi, dospělými a handicapovanými.

Někteří jedinci zaznamenali obrovský posun v jejich vztahu s okolím. Lépe spolupracují, komunikují a nebojí se projevovat své názory, jako zpočátku. Bohužel je i jedinec, který posun neudělal, neovládá se ve skupině, jeho spolupráce se skupinou je velmi náladová a obtížná, narušuje chod skupiny a kazí svým chováním pohled na dobrovolnickou skupinu. Díky jeho dominantnosti ve skupině někteří dobrovolníci nedostávají tolik prostoru k individuálnímu vyjádření. Do příštího roku budu muset zvažovat jeho vyloučení, protože si na něj stěžují jak ostatní dobrovolníci, tak i pedagogové. Bez ohledu na tohoto jedince si skupina zaslouží pochvalu za jejich aktivní práci a pomoc. Skupina dobrovolníků dokázala, že je plně schopná sama pracovat na zadaných úkolech a společně řešit problémy.

Doufám, že k této skvělé partě lidí přibudou od nového školního roku další členové. Jádro mladých lidí, kteří chtějí pomáhat na akcích DDM, je však už vytvořeno, a tak stačí pouze rozšířit jejich řady“. (Mrákotová, 2014)

6 Empirické šetření

V této kapitole bude objasněno, jaký je hlavní cíl výzkumu a jaké jsou jeho dílčí cíle. Bude vymezen postup k získání vytyčených cílů a popis výsledků, kterých bylo dosaženo kvalitativním šetřením pomocí nestrukturovaného dotazníku s otevřenými otázkami.

6.1 Cíl výzkumu

Cílem kvalitativního výzkumu realizovaného v této diplomové práci je zjistit přínos dobrovolnického programu v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti jak z pohledu pedagogů, tak i z pohledu dobrovolníků DDM Na Výstavišti. Pro zjištění cíle bude použita metoda dotazníku s otevřenými otázkami (příloha č. 8 a 9), který bude sbírat informace od pedagogů DDM Na Výstavišti i od dobrovolníků, kteří dobrovolnický program v DDM Na Výstavišti navštěvují.

Dílčí cíle výzkumu jsou vymezeny ve dvou rovinách z pohledu a) pedagogů a z pohledu b) dobrovolníků.

- a) Charakterizovat vztahy pedagogů s dobrovolníky.
b) Charakterizovat vztahy dobrovolníků s pedagogy a ostatními dobrovolníky.
- a) Určit, jak jsou pedagogové spokojeni s dobrovolnickým programem.
b) Určit, jak jsou dobrovolníci spokojeni s dobrovolnickým programem.
- a) Zjistit, jak pedagogové vnímají osobnost dobrovolníka.
b) Zjistit, jak dobrovolníci vnímají osobnost dobrovolníka.
- Objasnit možná negativa dobrovolnického programu.

6.2 Metoda sběru dat

Výzkum je pro účely této diplomové práce pojat kvalitativně. Ke zjištění stanovených cílů je využívána metoda nestrukturovaného dotazníku s otevřenými otázkami. „*Otevřené*

otázky neomezují respondenta v jeho vyjádření.“ (Skutil a kol., 2011, s. 83) Pro zjištění vhodnosti a srozumitelnosti otázek v dotazníku byl dotazník předán třem pedagogům a dobrovolníkům, kteří měli za úkol nalézt případné nesrovnalosti v dotazníku před jeho použitím v praktickém výzkumu.

Každý dotazník by měl mít správnou strukturu, proto byl tento dotazník vypracován podle Gavory, kterého ve své publikaci uvádí, Skutil a kol. (2011, s. 86) V první části dotazníku je umístěno představení výzkumníka a vysvětlení důvodu, proč se výzkum uskutečňuje. Nechybí ani upozornění, že je dotazník anonymní a slouží výhradně pro diplomovou práci. Dále následuje stručný návod, jakým způsobem na otázky odpovídat a v neposlední řadě v dotazníku nechybí ani poděkování za čas, který respondenti vyplnění věnovali. Před samotnými otázkami jsou zařazeny tzv. identifikační otázky typu pohlaví, věku respondentů atd.

Dotazník má dvě podoby. Jedna podoba dotazníku sloužila pro sběr informací od pedagogů DDM Na Výstavišti, druhá se využila pro sběr informací od dobrovolníků DDM Na Výstavišti. Dotazník pro pedagogy obsahoval 12 otázek, do dotazníku pro dobrovolníky byla přidána jedna otázka navíc, celkem tedy dotazník obsahoval 13 otázek. Otázky pro dobrovolníky se musely lehce přeformulovat, aby na ně mohli respondenti vhodně odpovídat. Poslední otázka byla u obou skupin stejná a respondenti zde mohli formulovat své poznámky k danému tématu.

Aby se dotazník týkal všech důležitých oblastí, byly otázky do dotazníku sestaveny podle předem stanovených tematických okruhů (viz níže).

6.3 Popis realizace výzkumu

Pro výzkum byly vybrány dvě skupiny – pedagogové DDM Na Výstavišti a skupina dobrovolníků. Tyto dvě skupiny byly vybrány záměrně, jelikož je cíl práce zaměřen na tento konkrétní Dům dětí a mládeže.

Distribuce dotazníků probíhala tak, že pedagogům se dotazník předal osobně, pouze těm pedagogům, kteří pracují ve vzdálenějších pracovištích DDM Na Výstavišti, se dotazník poslal pomocí elektronické pošty. Dobrovolníkům se dotazník předal pomocí sociální sítě, jelikož se jedná o nejjednodušší způsob spojení se všemi z nich. Každému pedagogovi osobně, dobrovolníkům elektronicky, se vysvětlil účel dotazníku a všichni dostali řádné instrukce k jeho vyplnění. Po vyplnění následoval sběr dotazníků a jejich analyzování. Bylo rozdáno celkem 20 dotazníků. Dobrovolníci obdrželi 10 dotazníků a stejný počet byl rozdán i pedagogům.

6.4 Soubor respondentů

Dotazníku pro pedagogy se zúčastnilo 9 žen a jeden muž. Nejstaršímu respondentovi bylo 47 let a nejmladšímu bylo 24 let. Průměrný věk skupiny činil 34 let. Nejdéle pracující pedagog v DDM Na Výstavišti byl respondent, který zde působí již 20 let a nejkratší dobu spolupráce s DDM měl respondent s pouhými dvěma měsíci praxe v tomto působišti.

U druhého dotazníku se sešla skupina dobrovolníků, která měla průměrný věk 19 let. Na dotazník odpovědělo 5 žen a stejný počet mužů. Nejstarším dvěma respondentům bylo 25 let a nejmladšímu respondentovi bylo 15 let. Mezi nejdéle působící dobrovolníky patří šest respondentů, kteří v dobrovolnickém programu působí již 2 roky a nejkratší dobu v dobrovolnickém programu má jeden respondent, který zde funguje jeden rok.

6.5 Způsob analýzy dat

Po prostudování potřebné odborné literatury k analýze získaných dat se pokračovalo následovně: když se vrátily všechny vyplněné dotazníky, bylo každému přiděleno číslo, které přispělo k anonymitě a předešlo chaosu v dalším zpracování. Následovalo podrobné systematické a opakované čtení všech odpovědí.

Ještě před samotným sběrem dat byly vytvořeny tematické okruhy, podle kterých se sestavily dílčí cíle výzkumu. Do těchto tematických okruhů byly podle odpovědí respondentů zařazeny jednotlivé otázky z dotazníků, které se následovně budou rozebírat a komentovat.

Pro analýzu dat bylo použito kódování: „*Bez ohledu na metodu, kterou jsme textový materiál získali, jádrem analytické práce je vždy kódování.*“ (Skutil a kol., 2011, s. 218), což je kvalitativní analýza pro zpracování dat.

Kód je vlastně určitý symbol, který označuje jednotlivé jevy. Tyto jevy jsou následně rozříděny do tříd. Před započítím kódování se výzkumník pustí do čtení všech sesbíraných informací. Začíná si všimnout těch částí, které v textu vyčnívají, ale netuší ještě, co z informací vyplývá. Proto by si měl výzkumník promýšlet kritéria, podle kterých bude informace zařazovat. (Skutil a kol., 2011, s. 218-219)

Pro upřesnění všech tematických okruhů se musíme pořád vracet k získaným informacím a zjišťovat, do jaké okruhu danou otázku můžeme zařadit. Při analyzování dat procházíme zdoluhavým procesem, který je prováděn systematicky, pečlivě a opakovaně.

6.6 Výsledky výzkumného šetření

Odpovědi od respondentů budou následně rozděleny do pěti tematických okruhů. Tyto tematické okruhy budou poté interpretovány jak z pohledu pedagogů, tak i z pohledu dobrovolníků DDM Na Výstavišti. „*Interpretací míníme systematický rozbor toho, co kategorizovaná data a nalezená spojení vlastně znamenají.*“ (Švaříček, Šed'ová, 2007, s. 244) Pro obě skupiny respondentů platí níže uvedené tematické okruhy:

- Vztahy mezi pedagogy a dobrovolníky.
- Organizace dobrovolnického programu.
- Přínos dobrovolnického programu.
- Dobrovolník a jeho motivace.

Navíc pro skupinu dobrovolníků byl vytvořen jeden dodatečný okruh:

- Vztahy mezi dobrovolníky.

V následujících podkapitolách se budou jednotlivě rozebírat vzniklá témata. U každého tematického okruhu bude uvedena stručná charakteristika včetně otázek a vybraných odpovědí získaných z dotazníků.

6.6.1 Vztahy mezi pedagogy a dobrovolníky

Vztah mezi pedagogem a dobrovolníkem je brán z pohledu spolupráce a možných zábran, které mohou mezi pedagogy a dobrovolníky existovat. Spolupráce je hlavním aspektem pro tento tematický okruh.

Pedagogové:

- **Jak se Vám s dobrovolníky spolupracuje?**

P 2: *„Záleží na konkrétních osobách, ale většinou velmi dobře.“*

P 3: *„Jak kdy. Je velmi obtížné dávat je dohromady. Neustále jim připomínat co a kdy mají dělat (aby nezapomněli, kdy je akce a v kolik tam mají být). Mohli by být samostatnější, ale když se zaukolují, tak pracují velmi pilně!“*

P 6: *„Většinou dobře, někdy vidím i nějaké problémy (pracovní morálka, charakter), které je třeba řešit – s dobrovolníky probrat a jistě lépe je vést pro samotnou práci. Je ale třeba mít stále na paměti, že jejich práce je dobrovolná, a tak k tomu i přistupovat – ne je příliš nutit, ale vést.“*

P 7: *„Jsou to většinou mladí lidé, někdy je problém se spolehlivostí, dovedení práce až do úplného závěru. Pokud dobrovolníky zpracuje koordinátorka, tak se mi spolupracuje dobře!“*

P 8: *„Dobře, většinou nejsou problémoví. Pokud dojde k nějakému nedorozumění, hned se vysvětlí a vyjasní – reagují na připomínky k práci.“*

Většina pedagogů spolupráci s dobrovolníky hodnotí kladně. Občas se podle názoru pedagogů objeví nějaké problémy, nedorozumění, které se ale podle jejich slov dají vyřešit. Někteří pedagogové uvádějí jako kámen úrazu to, že by se dobrovolníci měli lépe vést.

- **Jsou mezi Vámi a dobrovolníky nějaké bariéry?**

P 1: *„Ne, možná na začátku spolupráce, ale většinou ostych při první organizované akci zmizí.“*

P 4: *„Možná trochu věkově, ale ne z mé strany.“*

P 5: *„Dobrovolníci vykonávají činnost pro DDM pouze ve svém volnu, pracují tedy příležitostně na rozdíl od stálých pracovníků DDM. Hlavní bariéru spatřuji v nedostatečné komunikaci mezi námi a dobrovolníky.“*

P 6: *„Pro mne je to práce, pro ně především zábava – což je dobře v ideálu ukázat, jak může být práce zábavou pro oba a učit přitom zodpovědnost.“*

P 10: *„Záleží na věku a aktivitě dobrovolníka.“*

Bariéry jsou myšleny jako zábrany, které brání ve správném vykonávání práce nebo brání v rozvíjení vztahů. Pedagogové připouští, že někde nějaké zábrany jsou, ale konkrétně se k tomu nevyjadřují.

Dobrovolníci:

- **Jak se Vám spolupracuje s pracovníky DDM?**

D 1: *„Pracovníci DDM jsou ochotní a velmi dobře se s nimi spolupracuje. Na přípravě akcí si dávají záležet, a když potřebujeme s čímkoli během akce pomoci, tak nám vždy vyhoví.“*

D 6: *„Pracovníci z DDM jsou jako moje rodina, bylo by těžké tam nechodit. Jsem s nimi ve velice blízkém vztahu a jsem moc rád, že jsem tyhle lidi mohl poznat.“*

D 7: „*Jak s kterými, někteří jsou děsně milí a ochotní, ale jiní na mě působí hrozně odměřeně.*“

D 8: „*Zatím jsem nezaznamenala žádný problém.*“

D 9: „*Velmi dobře. Všichni mě tu znají.*“

Dobrovolníci hodnotí spolupráci s pedagogy shodně kladně, což svědčí o tom, že je tento vztah vzájemný. U dobrovolníků je spolupráce více prožívána, spojována s rodinou atmosférou a s přátelským kolektivem. Na tento jev může mít vliv to, že je mezi dobrovolníky spousta odrostlých dětí, které navštěvovaly kroužky v DDM Na Výstavišti.

- **Jsou mezi Vámi a pracovníky DDM nějaké bariéry?**

D 1: „*Pracovníci DDM nás většinou berou jako sobě rovné a žádné bariéry mezi nimi a námi nejsou.*“

D 6: „*Myslím, že jak u koho.*“

D 7: „*Neřekla bych, jen je ještě všechny neznám jménem.*“

D 8: „*Ne. V DDM je ten nejpřátelštější kolektiv, jaký znám.*“

D 9: „*No, někdy mě napomenou, že nedělám vše dobře, ale to k tomu patří.*“

V těchto odpovědích najdeme potvrzení toho, že vztahy mezi pedagogy a dobrovolníky jsou příznivé. Potvrzuje se, že někteří dobrovolníci musí být napomínáni, aby udělali, co mají a jsou schopni připustit svoji chybu.

Pedagogové si jsou vědomi toho, že mezi nimi a dobrovolníky jistě bariéry existují. V rozporu s tím jsou dobrovolníci, kteří žádné zábrany ze své strany nepocítují. Tento rozdíl může být způsobený tím, že pro pedagogy je působení v DDM Na Výstavišti prací, nikoli volnočasovou zábavou a dobrovolníky berou jako další spolupracovníky. Naopak

dobrovolníci berou svoji činnost v DDM Na Výstavišti spíše jako zábavu ve svém volném čase a pracovníky vnímají jako kamarády.

Shrnutí

Po shrnutí celého tematického okruhu vyjde najevo, že vztahy mezi pedagogy a dobrovolníky jsou víceméně přátelské. Ve společných vztazích se zde nevyskytují žádné větší problémy, které by mohly bránit správnému chodu akcí, které obě skupiny respondentů společně organizují.

6.6.2 Organizace dobrovolnického programu

Tento tematický okruh je velice obsáhlý. K této problematice se vztahovalo nejvíce myšlenek, které se vyskytovaly v dotaznících. Pedagogům se jejich myšlenky točily okolo motivace, rozvoje osobnosti, časové náročnosti a vhodném počtu dobrovolníků.

Na základě odpovědí respondentů mají v tomto okruhu dobrovolníci o jednu otázku více nežli pedagogové. Hodnotili zde organizaci akcí pořádaných DDM Na Výstavišti.

Pedagogové:

- **Je něco, co byste na programu Dobrovolník vylepšil/a, změnil/a?**

P 1: *„Především ocenění práce těchto lidí. Aby jim jejich dobrovolnická činnost pomohla dostat se na vysokou školu nebo získat přiměřené zaměstnání.“*

P 6: *„V ideálním případě by měla být koordinátorka dobrovolníků i při akcích vytížena pouze dohledem a pomocí dobrovolníkům, dávat rady, popř. pedagogicky působit apod. To ovšem v praxi zatím není možné.“*

P 7: *„Vzhledem k tomu, že dobrovolníky využíváme k práci pedagogické, chceme-li zachovat úroveň akcí, vycházejících z produkce našeho výchovně vzdělávacího zařízení, doporučila bych zážitkovou pedagogiku, případně trochu vývojovky, aby dokázali dobrovolníci odhadnout míru a zátěž aktivit, které děti daného věku zvládnou.“*

P 8: „Zvýšila bych počet, více bych je motivovala, aby nám vydrželi a neztráceli chuť spolupracovat.“

P 10: „Myslím, že dobrovolníci by mohli být ještě lépe motivováni a také nějakým příjemným způsobem více ocenění.“

Je vidět, že dobrovolnický program v DDM Na Výstavišti není zcela podle představ pedagogů, ale dosavadní fungování programu je uspokojuje. Několik pedagogů se i snaží doporučit nějaké zlepšení. Jediné, co z odpovědí nevyplývá je, zda doporučení, která pedagogové do dotazníku vypsali, byla už někdy dříve předložena vedení DDM Na Výstavišti. Určitě by nebylo zbytečné tyto návrhy na zlepšení předložit vedení DDM Na Výstavišti.

- **Změnilo by se něco v DDM, kdyby se dobrovolnický program zrušil?**

P 2: „Měli bychom velký problém při shánění lidí na naše akce (Zeměfest, Skřítkování, Mikuláš...).“

P 3: „Ano, bylo by méně lidí na akce a hlavně bych přišla o skvělou partu mladých lidí.“

P 4: „ Ano, byl by zrušen dobrovolnický program! Jasně, minimálně na akcích by nám chyběli. Ale i lidsky – mladé nápady, občas i ryzí nezištné nadšení.“

P 6: „Velké akce pro veřejnost by se musely opět minimalizovat, pracovníci DDM by byli opět vytíženější – každá ruka se při těchto akcích hodí, šlo by o ochuzení téměř nutné práce s mladými v DDM – měla by se spíš rozšiřovat.“

P 7: „Opět bychom zapojovali rodinné příslušníky. Museli bychom přehodnotit systém organizace větších akcí.“

Podobné odpovědi byly v podstatě očekávatelné. Každý pedagog na tuto otázku reagoval tak, že by jim hlavně chyběly pomocné síly při organizování různých akcí pro veřejnost a museli by celkově změnit přístup k organizování akcí. DDM Na Výstavišti by zrušení dobrovolnického programu činilo velké obtíže, jelikož si veřejnost zvykla na jejich

velkolepé akce, na které chodí každý rok více a více lidí. Někteří se zmiňují i o tom, že by pořádané akce nebyly příliš efektivní, kvůli nedostatku personálu.

- **V současné době pomáhá 10 aktivních dobrovolníků. Je tento počet podle Vás dostatečný, nebo byste ho naopak snížili?**

P 3: „*Určitě nesnižovat, naopak zvýšit, protože pracují a studují, tak na každou akci nemohou přijít pomáhat.*“

P 4: „*To nedokážu posoudit, ale proč by se měl snižovat? Každý, kdo má zájem, by měl dostat šanci!*“

P 7: „*Spíše zvýšili, máme hodně akcí, je dobré, pokud se mohou dobrovolníci prostrídat.*“

P 8: „*Vzhledem k tomu, že ne vždy mohou všichni, mám pocit, že jich ve finále na akcích není tolik, klidně více.*“

P 9: „*Myslím si, že by jich mohlo být i více, všichni pokaždé pomoci nemůžou.*“

Nikdo z respondentů by počet dobrovolníků v DDM Na Výstavišti nesnižoval. Dokonce jim tento počet přijde nízký a rádi by počet dobrovolníků zvýšili. Jsou si jistí tím, že by větší počet dobrovolníků lépe zajistil organizování akcí.

- **Co je podle Vás hlavní negativum na práci dobrovolníků v DDM?**

P 2: „*Časová náročnost, občas i fyzická námaha (například při stěhování, atd.).*“

P 4: „*Možná těžko zajistitelná dlouhodobá udržitelnost – většina z nich asi nevydrží dlouhodobě, ze subjektivních (nezájem, přelétavost) i objektivních (odchod na VŠ, atd.) důvodů.*“

P 6: „*Nespolehlivost a nemocnost mladých a dětí, se kterou se musí počítat. Nedostatek volného času mladých – přílišná zátěž ve škole.*“

P 7: *„Někdy nedochvilnost, nezralost, nezkušenost, nespolehlivost, nedotahování práce do konce. Ale to jsou jen výjimky!“*

P 10: *„Veškerá zodpovědnost je na pracovníkovi. Pro dobrovolníky je pomoc na akcích spíše zábava a možná rizika a zodpovědnost si mnohdy nepřipouští.“*

Většina pedagogů na činnosti dobrovolníků nějaké negativum našla. Největší roli zde hraje čas a s ním spojená nespolehlivost při účasti na akcích DDM Na Výstavišti. Prakticky všichni dobrovolníci ještě studují, tudíž musí plnit své školní povinnosti a nemohou se účastnit všech akcí.

Dobrovolníci:

- **Je něco, co byste na programu Dobrovolník vylepšil/a, změnil/a?**

D 2: *„Více lidí, ne, že bychom něco nezvládali, ale víc hlav, víc nápadů, víc zábavy.“*

D 6: *„Určitě bych bral nové akce a víc společných aktivit pro dobrovolníky (společné výlety, akce) vidáme se jen na akcích, což je podle mého názoru celkem velká škoda.“*

D 7: *„Vylepšila bych schůzky dobrovolníků tím, že bych je udělala povinné alespoň jednou za 14 dní.“*

D 8: *„Přidala bych více akcí čistě pro dobrovolníky, ráda pomáhám na akcích DDM, ale ráda bych připravovala naši akci.“*

D 9: *„Chtěl bych změnit možná to, a bychom jako dobrovolníci měli zpátky ty páteční schůzky.“*

Této skupině respondentů chybí jejich vlastní aktivity. Schází jim také nějaký čas, který by trávili spolu jako skupina, aby mohli udržovat dobré vztahy. Vyjadřují názor, že by chtěli změnit nynější přístup k vedení dobrovolnické skupiny, a tím jsou hlavně jejich dobrovolnické schůzky, které se tedy podle respondentů příliš neorganizují.

- **Co si myslíte, že by se změnilo v DDM, kdyby se zrušil dobrovolnický program?**

D 1: *„Bylo by málo organizátorů na akce, málo nápadů pro jejich přípravu a déle by trvalo akci připravit.“*

D 3: *„Odešlo by spoustu mladých lidí, co mají dobré nápady a obecně by se mohla zhoršit kvalita poskytovaných služeb DDM.“*

D 4: *„Bylo by to velké mínus! Na akce se potřebují lidi a nejde tam dát jen někoho, musí být zodpovědný. A díky programu nás znají.“*

D 7: *„Nemohli by se pořádát tak velké akce pro veřejnost jako teď. A naše vedoucí by přišla o kus práce.“*

D 10: *„Na akcích by bylo méně pořadatelů, musel by se změnit jejich rozsah – méně návštěvníků.“*

I dobrovolníci sdílejí stejné myšlenky jako pedagogové. Na tom, že by bylo málo organizátorů na akcích, se shodlo 7 dobrovolníků a 8 pedagogů. Zrušení dobrovolnického programu by jistě DDM Na Výstavišti značně ublížilo.

- **V současné době pomáhá 10 aktivních dobrovolníků. Je tento počet podle Vás dostatečný, nebo byste ho naopak snížili?**

D 2: *„Řekla bych, že počet je akorát. Nikdo tu není navíc, protože každá aktivní osoba se hodí, ale zase čím je lidí více, tím je těžší všechny zaměstnat a málokdy se všichni sejdou, je-li jich hodně.“*

D 6: *„Určitě ne, myslím, že by nás mělo být mnohem více.“*

D 7: *„Dostatečný je, pokud všichni přijdou na akci.“*

D 8: *„Je dostatečný. Rozhodně bych ho nesnížila, ba naopak. Víc lidí, více práce za stejný čas.“*

D 9: „*Je dostatečný, nesnižoval bych, ani nezvyšoval.*“

O počtu dobrovolníků se mnozí zmiňují i mimo tuto otázku. Jak pro pedagogy, tak i pro dobrovolníky, je počet dobrovolníků velice zásadní. „Dostatečný“ není zrovna výraz pro vyjádření spokojenosti, značí jen, že počet dobrovolníků je ucházející, tudíž ani dobrovolníci nejsou spokojeni s tímto dosavadním počtem a raději by své řady rozšířili.

- **Co je podle Vás hlavní negativum na práci dobrovolníků v DDM?**

D 1: „*Příprava a poté konání akcí vyžaduje mnoho volného času.*“

D 2: „*Čas, často si nedokážu najít čas.*“

D 5: „*Je to časově náročné.*“

D 8: „*Časová neflexibilita. Na spoustu akcí jít nemůžu, protože dělám spoustu jiných věcí. Prostě buď máte čas, nebo ne.*“

D 9: „*Občas vás to štve, zejména když mrznete od 8. hodiny ranní jen proto, že musíte připravit stanoviště a postavit altány. Ale tohle vás přejde v tom okamžiku, kdy přijdou rodiny s dětmi.*“

Čas je bezesporu jedna z věcí, která člověku v této hektické době velice chybí. Bohužel chybí i našim respondentům, kteří nedostatek svého času vnímají ve své činnosti jako negativum. Dobrovolníci také vyčlenili negativní věci od věcí, které v dobrovolnickém programu nejsou nebo jsou nedostatečné, ale mohli by se vylepšit či změnit.

I pedagogové vidí jako negativum čas, který dobrovolníkům chybí, ale tento nedostatek nemohou nijak ovlivnit, leda by mohli přijmout další dobrovolníky, kteří by se jim podle jejich slov velice hodili.

- **Jak jste spokojeni s organizací akcí pořádaných DDM?**

D 1: „*Akce DDM jsou vždy velmi dobře připraveny a zorganizovány.*“

D 4: „*Skvěle! Noví lidé, místa a hlavně zábava! A perfektní organizace jak na akcích, tak i na táborech!*“

D 6: „*Jsem velice spokojen s organizací v Domě dětí a mládeže. Pedagogové jsou fajn, je vidět, že je práce s dětmi baví.*“

D 8: „*Velmi. Každá akce je dobře propracovaná a nikdy se nestalo, že by něco nevyšlo. Každý má přesně svůj úkol na stanovištích a při přípravě se zapojujeme, kde je třeba.*“

D 9: „*Jsem spokojený, akorát počasí zlobí. Holt počasí si nevybereme, protože většina akcí je konaná venku za kteréhokoliv počasí. A když ráno vstanu a podívám se z okna a mrzne nebo prší, zrovna moc se mi na akci jít nechce.*“

Dobrovolníci jsou ze svého laického pohledu s organizací pořádaných akcí velmi spokojeni. Chválí všechny pracovníky, kteří se akcí účastní za jejich precizní přípravu a bezproblémový chod. Jsou nadšení i z toho, jak je práce s dětmi baví. Okrajově zaznívají hodně subjektivně negativní připomínky, které jsou spojeny s věcmi, které nejdou ovlivnit.

Shrnutí

Napříč odpověďmi se dozvídáme to, že dobrovolnický program není zcela takový, jaký by si ho respondenti představovali. Pedagogové se shodují, že by bylo dobré dobrovolníky více motivovat a lépe ocenit jejich práci. Dobrovolníci by chtěli vylepšit organizaci svých dobrovolnických schůzek. Jak pedagogové, tak i dobrovolníci by byli rádi, kdyby se počet dobrovolníků zvýšil, jelikož nynější dobrovolníci nemají dostatek času se účastnit všech akcí, které DDM Na Výstavišti pořádá. Žádná ze skupin respondentů by si nedovedla představit akce bez pomoci dobrovolníků.

6.6.3 Přínos dobrovolnického programu

Ve většině odpovědí i tady zaznívá, že jsou pro DDM Na Výstavišti dobrovolníci nepostradatelní, hlavně z toho důvodu, že dobrovolníci jsou přínosní v doplnění počtu organizátorů jednotlivých akcí DDM. Zdá se, že pro pedagogy je to důležitá věc, což je

pochopitelné. Kromě toho, respondenti vyzdvihují i jiné věci, jako například jiný pohled na věc, nové kontakty a možnost naučit se vystupovat na veřejnosti, atd.

Pedagogové

- **Jak jste spokojeni s pomocí dobrovolníků na akcích DDM?**

P 2: *„Jsem spokojená, dobrovolníci jsou pro nás velmi důležití, bez nich by velké akce DDM nešly vůbec pořádat.“*

P 4: *„Většinou ano s přímou prací (na akcích), někdy jsem je ale organizačně nezajišťoval předem.“*

P 5: *„Protože pracuji v DDM teprve krátce, nezaznamenala jsem žádné problémy s prací dobrovolníků. Mohu tedy říci, že jsem s jejich pomocí spokojená.“*

P 6: *„S pomocí dobrovolníků jsem velmi spokojena, většina těchto mladých lidí jsou schopní a práce je baví, je skvělé, že někdo z mladých ještě dnes je schopen takto organizovaně a pracovní trávět svůj volný čas. Předpokladem je zde spojit práci a zábavu, vytvořit pro ně dobré a přátelské zázemí, a pak se dá očekávat, že opravdu dobrovolně se zapojí do všech činností, které jako organizace potřebujeme.“*

P 7: *„Některé akce by se bez jejich přímé práce s dětmi na stanovištích těžko pořádaly v rozsahu, jak jsme zvyklí. U nových dobrovolníků je potřeba dohled zkušených pedagogů, někteří jsou samostatní a schopní rozhodování v krizových situacích.“*

Odezvy od pedagogů na spokojenost s dobrovolníky jsou velmi příznivé. Považují dobrovolníky za nedílnou součást týmu.

- **Myslíte, že dobrovolníci jsou pro „organizační tým“ přínosem?**

P 1: *„Řada akcí by se bez pomoci obětavých dobrovolníků nedala vůbec uskutečnit. Jedná se hlavně o akce, které probíhají o víkendech nebo v době prázdnin bez jakékoliv odměny.“*

Nejedná se jen o zajištění programu nebo pedagogického dozoru, ale někteří z dobrovolníků pomáhají díky svým kontaktům zajišťovat i malé sponzorské dary.“

P 5: *„Myslím si, že ano. Aktivně mohou projevit svůj názor a realizovat tak své nápady na různých akcích.“*

P 6: *„Určitě přínosem jsou, velká část práce stojí ovšem na jejich koordinátorce, která je ke všemu vede.“*

P 7: *„Ano, jejich pohled je někdy odlišný než pohled organizátorů. Jejich nápady nejsou někdy realizovatelné. Ale rozhodně bereme názory dobrovolníků vážně a zabýváme se jimi v rámci zjednodušení či vylepšení celé akce.“*

P 8: *„Určitě. Díky personálnímu posílení můžeme akce dělat pestřejší, více stanovišť, tím předcházíme dlouhým frontám a čekání.“*

Jak je z odpovědí respondentů patrné, je pro ně velkým přínosem to, že dobrovolníci pomáhají při různých akcích. Bohužel respondenti sklouzávají k personálním záležitostem a nehodnotí další možný přínos pro jejich organizační tým, a tím je nový úhel pohledu, jejich nezkostnatělé názory. Pouze jednoho respondenta tento možný přístup napadl.

- **Co je podle Vás hlavní pozitivum na práci dobrovolníků v DDM?**

P 3: *„Rozšiřují tým pracovníků DDM, vnášejí mládí, veselost, optimismus a nabořávají stereotypy!“*

P 5: *„Prospěšně tráví volný čas. Mohou získat různé zkušenosti, které by mohli využít v životě.“*

P 6: *„Personální zajištění velkých akcí pro veřejnost – nutné pro DDM. Samotná práce s dobrovolníky je vedení mladých lidí – což je další hlavní pozitivum.“*

P 8: *„Rozhled, zkušenosti, kontakty, získání nových přátel, sebevědomí, a naučí se vystupovat na veřejnosti před dospělými – rodiči.“*

P 9: *„Rozvíjejí své komunikační i organizační dovednosti, přejímají zodpovědnost za přidělené úkoly a navíc se často dostávají k přímé práci s dětmi, kde dochází k vzájemnému pozitivnímu ovlivňování. Také si prostřednictvím nahlížení do celkového fungování akce i organizace více váží práce jiných lidí a snaží se spolupracovat a být užiteční.“*

Pedagogové DDM Na Výstavišti jsou pozitivně nakloněni tomu, že mladí lidé tráví smysluplně svůj volný čas právě na jejich akcích. Samozřejmě se vrací i k tomu, že mají nedostatek lidí k pořádání svých akcí, jak už bylo uvedeno výše v organizační formě. Pedagogové se dokázali vžít i do dobrovolníků a sdělují nám, jaká pozitiva to přináší dobrovolníkovi, nezabývají se jen pozitivy pro samotnou organizaci.

Dobrovolníci

- **V čem podle Vás jste jako dobrovolníci pro „organizační tým“ přínosem?**

D 1: *„Pomáhám s přípravou akcí a poté se jich jako pořadatel zúčastňuji.“*

D 2: *„Jsme flexibilní, takže dokážeme pomoci skoro s čímkoli.“*

D 7: *„Přínosní jsme proto, že pomáháme při akcích a doplňujeme řady organizátorů. Proto může DDM uspořádat větší akci a nebát se, že na to nebude mít lidi.“*

D 9: *„Jsme přínosem v tom, že pomáháme, aby aspoň na chvíli lidi zapomněli na každodenní problémy života a mohli se smát a být šťastní.“*

D 10: *„Jsme neplacená pracovní síla se zapálením pro věc.“*

Dobrovolníci přínos chápou jako pomoc při pořádaných akcích. Ostatně, stejným způsobem situaci chápe i většina pedagogů. Přínosní mohou být i z jiného hlediska, než jen z personálního, jak už bylo řečeno výše u pedagogů.

- **Proč tuto dobrovolnickou činnost vykonáváte?**

D 1: „Protože je zde výborný kolektiv lidí, s kterými ráda spolupracuji a kterým ráda pomohu v přípravě akcí. Také protože během akcí a u jejich přípravy si vždy užijeme spoustu legrace.“

D 4: „Protože mám rád ty lidi, co tam jsou a setkávám se i s novými lidmi. Mám rád organizování, a to mě baví!“

D 6: „Pohybují se v podobných věcech mnohem déle, než je program DDM. Mě osobně to dává to, že druhým můžu ukázat lepší cestu, než sedět doma a koukat na televizi nebo čučet do monitoru počítače. U nás se můžou bavit i jinak, než elektronickou formou, což je dobře. Dnešní generace dětí je počítačová a je to škoda, doba odřených kolen je už asi nenávratně pryč.“

D 8: „Ráda pracuji v DDM. Poznávám nové lidi a získávám zkušenosti v různých oborech.“

D 9: „Ze začátku pro mě dobrovolnictví nemělo žádný význam. Možná jeden malý důvod by tu byl a to ten, že jsem měl aspoň co na práci. Ale to byl opravdu možná jeden malý důvod. Ale postupem času jsem si začal uvědomovat, že práce dobrovolníka mě naplňuje. Naplňuje i tím, že jsem měl dobrý pocit z toho, že dělám něco pro ostatní.“

Skupina mladých respondentů svůj, dalo by se říct koníček, vykonává z více důvodů, zejména však kvůli kolektivu, novým přátelům, lepší formě trávení volného času, zkušenostem a dobrému pocitu z práce vykonávané pro ostatní. Každý tento důvod dobrovolníkovi něco přináší. Nejvíce však přináší formování jejich osobnosti. Je překvapující, že žádný z respondentů neuvedl jako důvod dobrovolnické činnosti přijímací zkoušky na střední či vysokou školu, protože to bývá jeden z důvodů, kvůli kterému spousta mladých lidí dobrovolnickou činnost vykonává. (viz podkapitola 2.1)

- **Co je podle Vás hlavní pozitivum na práci dobrovolníků v DDM?**

D 2: „Pocit, že děláte něco správně. Přitom se ale vůbec z ničeho nevydáváte, nabijí vás to.“

D 6: „*Kontakt s novými lidmi plus skvělá zábava.*“

D 7: „*To, že přijdeme do kontaktu se spoustou nových zajímavých lidí. Dozvíme se spoustu užitečných informací a máme plno úžasných zážitků.*“

D 9: „*Vidíte, jak se při plnění úkolů děti smějí a mají radost. V tom okamžiku si řeknete, můžu být pyšný na to, že i já jsem pomohl k tomuto krásnému úsměvu. Ten pocit je něco, co na práci dobrovolníka máte jako odměnu. Dobrovolník získá taky spoustu úžasných přátel. Což v dnešní době je úžasné. Spousty úžasných lidí, se kterými má možnost spolupracovat.*“

D 10: „*Skvělí lidé, kteří se kolem motají.*“

Každému dobrovolníkovi tato činnost něco pozitivního přináší, jinak by tak ochotně nepomáhal v DDM Na Výstavišti. Hojně se zmiňují o svých pozitivních pocitech, když dobrovolnou činnost vykonávají. Velice důležití jsou pro ně noví lidé, se kterými se mohou seznámit, bavit se a smát se. O zábavu jde dobrovolníkům především.

Shrnutí

Tematický okruh Přínos dobrovolnického programu nám sděluje to, že dobrovolníci a jejich program je v DDM Na Výstavišti užitečný. Respondenti v něm vidí možnost seznámení se s novými lidmi, možnost užívat si zábavu se skvělým kolektivem a rozvoj osobnostního růstu. Přínosné je tedy podle respondentů hlavně to, že díky dobrovolnickému programu může DDM Na Výstavišti pořádat své akce ve velkém rozsahu.

6.6.4 Dobrovolník a jeho motivace

Dobrovolník a jeho motivace nám nabízí sdělení toho, jaký pohled mají pedagogové i dobrovolníci na dobrovolníka. Samozřejmě je toto téma velice všeobecné. I pedagogové musejí mít představu o tom, koho chtějí mít po svém boku při akcích DDM Na Výstavišti. Podle odpovědí respondentů se pokusíme nastínit, kdo je vlastně dobrovolník a kvůli čemu se z mladých lidí stávají dobrovolníci.

Pedagogové

- **Proč si myslíte, že tuto činnost dobrovolníci vykonávají?**

P 1: „*Myslím si, že vyhledávají smysluplnou činnost v týmu, s vrstevníky, v dobrém kolektivu, kromě dobrého pocitu z pomoci si užívají legraci.*“

P 3: „*Dělají něco pro sebe, lepší pocit. Motivuje je praxe s dětmi na střední nebo na vysoké škole, nebo všeobecně rádi pracují s dětmi. Rádi se vracejí do kolektivu dobrovolníků a do kolektivu ICM.*“

P 6: „*Zábava, smysluplné trávení volného času, zkušenosti, které se jim hodí v dalším pracovním životě, popř. ve škole, prestiž – mohou se pochlubit spolužákům, co zajímavého i užitečného dělají.*“

P 7: „*Zřejmě je jim v partě dobrovolníků dobře. Možná se cítí být užiteční, jsou rádi, pokud jejich práci někdo ocení.*“

P 9: „*Ze zájmu o práci s dětmi. Změna prostředí a kolektivu, než jim poskytuje škola, rodina a přátelé. Potřeba seberealizace v oboru, který je baví. Potřeba vyplnění volného času.*“

Podle pedagogů dobrovolníci činnost dělají, protože hledají smysl v činnosti, kterou vykonávají, chtějí být užiteční, hledají v tom praxi nebo to může být jejich způsob využití a trávení volného času. Dobrovolníci tuto činnost vykonávají v návaznosti na své předchozí zkušenosti se svou zájmovou činností. Mnozí z nich jako děti navštěvovali DDM Na Výstavišti a vytvořili si vazbu s tímto střediskem.

- **Kdo si myslíte, že může být dobrovolník?**

P 2: „*Prakticky kdokoli, kdo má čas a chuť něco dělat pro ostatní (nezištně).*“

P 5: „*Zejména mladí lidé (do 30 let), které baví tvůrčí práce a práce s dětmi.*“

P 7: „Každý, kdo si je vědom toho, že přestože danou práci dělá dobrovolně, je nutné ji dělat na 100%. Pokud někdo chce pomáhat, využití se pro něj vždycky najde.“

P 8: „Pro naši práci jsou vhodní mladí lidé – od těch 15 let do vysoké školy. Nejlépe středoškoláci se smyslem pro zodpovědnost.“

P 10: „Jakýkoli člověk (mládežník, dospělý), který ve svém volném čase a bez vidiny finanční odměny jde pomáhat na akci či s přípravou.“

Na tuto otázku se dá odpovědět velice obsáhle a každý z respondentů tak učinil podle svého mínění. Sešlo se nám tu mnoho charakteristik. Pedagogové by chtěli mít v týmu dobrovolníků mladé lidi, kteří jsou zodpovědní, dovedou svůj volný čas věnovat této záslužné činnosti, jsou aktivní a baví je práce s lidmi.

Dobrovolníci

- **Kdo si myslíte, že může být dobrovolník?**

D 1: „Každý, kdo je alespoň trochu organizačně schopný, rád spolupracuje s dětmi, je kreativní a umí si sám ze sebe udělat legraci.“

D 3: „Každý, kdo má chuť nějak ovlivnit dění kolem sebe, každý, kdo má zájem pomoci ostatním a nevádí mu, že nebude odměněn po finanční stránce.“

D 5: „Kdokoli, kdo dokáže vyjít s dětmi a všeobecně s lidmi a dokáže je zábavným způsobem zabavit.“

D 6: „Myslím, že každý může být dobrovolník, kdo do toho chce vložit srdce a kus sebe a chce obětovat svůj volný čas zdarma, tak pak je dobrovolníkem.“

D 10: „Každý, kdo je ochotný obětovat část svého volného času.“

Jak je z odpovědí respondentů-dobrovolníků zřejmé, myslí si, že dobrovolníkem může být každý, že nezáleží na věkové hranici ani na pohlaví, ale spíše na jeho chuti a vůli

pracovat s ostatními a trávit s nimi svůj volný čas bez nároku na odměnu. Zároveň v dobrovolné činnosti hledají zábavu.

6.6.5 Vztahy mezi dobrovolníky

Tento tematický okruh je jediný, ve kterém nejsou obsaženy myšlenky pedagogů. Jde tu čistě o vztah mezi samotnými dobrovolníky.

Dobrovolníci:

- **Jak se Vám spolupracuje s ostatními dobrovolníky?**

D 1: „*Všichni dobrovolníci jsou spolu rádi a spolupráce je velmi úspěšná.*“

D 2: „*Skvěle, pouze jsou zde problémy s komunikací.*“

D 7: „*Jelikož je ani všechny neznám a ani na akci nepoznám, kdo je z pořadatelů dobrovolník, spolupracuje se mi s nimi dost špatně.*“

D 8: „*V pořádku, až na naši komunikaci.*“

D 9: „*Vycházím se všema, našel jsem si tu kamarády. Hlavně jednoho, je to úžasný člověk, který dokázal rozesmát snad každého, teda hlavně mě. Je velká škoda, že už k nám moc nechodí.*“

Dobrovolníci jsou v rozporu. Píší sice, že spolupráce je skvělá, ale komunikace jim vázne. Komunikace je velice důležitý prvek skvělé spolupráce. Na problémy s ní upozorňovalo sedm dobrovolníků z deseti. Jeden respondent zmiňuje to, že je spolupráce velmi špatná, jelikož ani nezná ostatní dobrovolníky. Na tento problém by bylo dobré upozornit koordinátorku dobrovolníků.

6.7 Shrnutí empirického šetření

Tematické okruhy jsou prostředkem k získání vytyčeného cíle, který se zajímá o přínos dobrovolnického programu v DDM Na Výstavišti. Všechny zvolené tematické okruhy se vzájemně prolínají, mají k sobě vzájemný vztah. Jedno téma ovlivňuje další atd. Tematický okruh s názvem Přínos dobrovolnického programu je vyhodnocen jako centrální okruh, ke kterému se vztahují všechny ostatní tematické okruhy.

Přínos dobrovolnického programu je závislý na vztazích mezi pedagogy a dobrovolníky a také na spolupráci mezi samotnými dobrovolníky. Aby byl dobrovolnický program přínosný, je nutné, aby si ti, kterých se to týká, utvořili názor na to, s kým pracují a proč tuto činnost dobrovolníci vykonávají. V neposlední řadě by měli být obeznámeni s tím, jak dobrovolnický program funguje a co je pro organizaci podstatné, což bylo předmětem okruhu Organizace dobrovolnického programu.

Ze všech tematických okruhů vyplývá, že je dobrovolnický program v DDM Na Výstavišti přínosný hned z několika důvodů:

- a) příznivé vztahy mezi respondenty,
- b) dobrovolníci jsou potřeba jako organizátoři na různých akcích pořádaných DDM Na Výstavišti,
- c) dobrovolníci tráví smysluplně svůj volný čas
- d) tato činnost rozvíjí osobnostní růst jedince.

Díky těmto čtyřem bodům, které se objevují v odpovědích respondentů, se dá říct, že dobrovolnický program v DDM Na Výstavišti je přínosný jak pro organizaci, tak i pro mladé lidi, kteří vykonávají záslužnou dobrovolnou činnost a na kterých je vidět, že je tento způsob trávení volného času baví. Jsou to převážně lidé na správném místě, kteří se nebojí dělat něco zdarma a ve svém volném čase.

Podle jednoho respondenta je dobrovolnický program: „*skvělá věc pro naši organizaci i pro mladé, jak rozvíjet svůj osobnostní růst.*“

V dotaznících se nacházela jedna otázka, která byla jen okrajová, pro vyjádření myšlenek, na které respondenti neměli možnost se jinde vyjádřit. Odpovědi na tuto otázku bylo pomálu a žádná z nich nebyla zařazena do výše zmíněných tematických okruhů. Myšlenky na tuto otázku se točily hlavně kolem koordinátorky dobrovolníků.

Jeden respondent touto formou vzkázal koordinátorce: *„Tímto bych chtěla pochválit naši vedoucí Helču, za to, co pro nás dělá – je úžasná. Škoda, že to někteří neocení.“* Taková chvála jistě přijde vhod i koordinátorce, která také potřebuje mít správnou motivaci ke své práci a zároveň zpětnou vazbu pro vlastní sebereflexi. Jiný respondent vyjádřil, že: *„je nutný koordinátor, který s dobrovolníky pracuje a jejich práce tak získává pod tlakem na kvalitě“*. Není příliš jasné, co tím chtěl respondent říci, jestli jde o chválu koordinátorky, nebo jestli je to výtka.

Celý tento výzkum by se dal zhodnotit jako zpětná vazba, která říká, kde jsou v programu nedostatky a jaké jsou jeho silné stránky. Díky této reflexi může DDM Na Výstavišti a samotná koordinátorka dobrovolníků zhodnotit dobrovolnický program.

Činnost dobrovolníků v dobrovolnickém programu v DDM Na Výstavišti je záslužná. Zvláště v této době, kdy není již skoro nic zadarmo. Tato činnost vyzdvihuje osobnost dobrovolníka. Jak tuto činnost vidí jeden z respondentů: *„Zkrátka dobrovolnická činnost mi hodně dala a otevřela mi oči, že i já se mohu stát jedním z těch, co dělají tenhle svět lepší!“*.

Závěr

Diplomová práce Dobrovolník v domě dětí a mládeže byla zaměřená na konkrétní dobrovolnický program v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti v Mladé Boleslavi.

Práce má jak teoretickou, tak i empirickou část. V teoretické části šlo převážně o to, seznámit čtenáře se základními pojmy, které se daného tématu týkají a s přesným popisem dobrovolnického programu v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti, který pomáhá ke splnění hlavního cíle práce. Hlavním cílem práce bylo zjistit přínos dobrovolnického programu v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti z pohledu pedagogických pracovníků i z pohledu dobrovolníků.

V empirické části bylo využito kvalitativního šetření ve formě dotazníků. K vymezení hlavního cíle byly použity dílčí cíle, které se stanovily ve dvou rovinách – pro pedagogy a pro dobrovolníky. Pomocí nestrukturovaného dotazníku s otevřenými otázkami se získaly informace od respondentů, které byly následně analyzovány a interpretovány. Otázky a odpovědi z dotazníků byly rozebrány a zařazeny do pěti předem vytvořených tematických okruhů.

Pedagogy dosavadní fungování dobrovolnického programu uspokojuje. Přínosný je pro ně hlavně v tom, že jim dobrovolníci pomáhají na akcích DDM Na Výstavišti jako pořadatelé. Podle pedagogů je dobrovolnický program přínosný i pro samotné dobrovolníky, u kterých napomáhá osobnímu rozvoji a zajišťuje vhodný způsob trávení volného času pozitivním způsobem. Jako nepříznivé na dobrovolnicích pedagogové hodnotí jejich časovou vytíženost a nespolehlivost.

Z odpovědí dobrovolníků vyplynulo, že je dobrovolnická činnost baví a naplňuje, jen pro dobrovolnickou činnost nemají dostatek času. Uvádí také, že je potřeba zlepšit komunikaci a zdokonalit vedení dobrovolnické skupiny.

Záměr diplomové práce byl naplněn a troufám si říct, že by popis dobrovolnického programu mohl posloužit jiným domům dětí a mládeže – buď jako inspirace nebo jako návod pro založení či zlepšení vlastního dobrovolnického programu. Empirickou část může DDM

Na Výstavišti využít jako zpětnou vazbu. Informace získané z empirické části by při správném využití mohly zdokonalit fungování dobrovolnického programu.

Díky této práci jsem pochopila, že jako dobrovolníci jsme v DDM Na Výstavišti vítáni „s otevřenou náručí“. Přestože tato činnost není ohodnocena finančně, nikdo z nás dobrovolníků to nedělá zadarmo – každý dobrovolník si z této záslužné činnosti odnese to, co sám potřebuje, ať už jsou to noví přátelé, inspirace či sebedůvěra. I já jsem důkazem toho, že dobrovolnictví je z určité části egoistické a přináší jedinci užitek i bez finanční odměny, jelikož mě osobně má dobrovolnická činnost přivedla k tématu této diplomové práce.

Seznam použité literatury a dalších zdrojů

Literatura:

BRUMOVSKÁ, Tereza a Gabriela MÁLKOVÁ. *Mentoring: výchova k profesionálnímu dobrovolnictví*. Vyd. 1. Editor Svatava Šimková. Praha: Portál, 2010, 150 s. ISBN 978-807-3677-725.

ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ. *Psychologie pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001, 655 s. ISBN 80-717-8463-X.

Dobrovolníci mění svět: sborník příkladů dobré praxe. Editor Svatava Šimková. Praha: Národní institut dětí a mládeže MŠMT, 2011, 119 s. ISBN 978-808-7449-158.

Dobrovolníci v neziskových organizacích. Vyd. 1. ICN, 2001, 24 s. ISBN 80-864-2305-0.

Dobrovolnictví a dárcovství - obnova občanských ctností = Volunteering and giving revitalization of civic virtues: sborník z mezinárodní konference, Kroměříž: Klub UNESCO Kroměříž a HESTIA Národní dobrovolnické centrum Praha, 2001 57 s. ISBN 80-85945- 27-4.

EFMERTOVÁ, Marcela C. *České země 1848-1918*. Vyd. 1. Ilustrace Michal Kudělka. Praha: Albatros, 1995, 60 s. Dějiny v obrazech. ISBN 80-000-0323-6.

FRIČ, Pavol. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: (výsledky výzkumu NROS a Agnes)*. Vyd. 1. Praha: Agnes, 2001, 115 s. ISBN 80-902-6337-2.

FÜRST, Maria. *Psychologie: včetně vývojové psychologie a teorie výchovy*. Olomouc: Votobia, 1997. 263 s. ISBN 80-719-8199-0.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Vyd. 2. Brno: Paido, 2010, 261 s. ISBN 978-80-7315-185-0.

GEISLEROVÁ, Eli. *Mít přehled: průvodce informačními a poradenskými službami pro mládež v ČR*. Vyd. 1. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, 2012, 241 s. ISBN 978-80-87449-02-8.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, 239 s. ISBN 978-807-3674-731.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008, 407 s. ISBN 978-80-7367-485-4.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). 368 s. ISBN 80-247-1284-9.

MRÁKOTOVÁ, Helena. *Výchova k dobrovolnictví*. Klíče pro život, 2012, 30 s.

MUSICK, Marc a John WILSON. *Volunteers: a social profile*. [online]. Bloomington: Indiana University Press, 2008, 663 s. ISBN 02-533-4929-X. [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://books.google.cz/books?id=u8Tabf5HcRcC&pg=PA96&dq=The%20contribution%20of%20religion%20to%20volunteer%20work&hl=cs&sa=X&ei=gqZeUunMJl4gStsoEg&ved=0CEcQ6AEwAw#v=onepage&q&f=false>.

MÜLLEROVÁ, Magdalena a Kateřina DOLEŽALOVÁ. *Dobrovolníci pro kulturu: dobrovolnická činnost v kulturních organizacích*. Vyd. 1. Praha: Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění-Divadelního ústavu, 2011, 128 s. ISBN 80-700-8268-2.

NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace lidského chování*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1997, 270 s. ISBN 80-200-0592-7.

NOVOTNÝ, Michal a Ivana STARÁ. *Dobrovolníci v nemocnicích: metodický manuál pro zdravotnická a sociální zařízení*. Vyd. 2., dopl. Hestia, 2002, 48 s. ISBN 80-238-8697-5.

NOVOTNÝ, Michal a kolektiv autorů. *Dobrovolnictví středoškoláků: Manuál pro učitele, zaměstnance neziskových organizací a volnočasových klubů a další zájemce o tom, jak udělat dobrovolnictví pro středoškoláky zajímavým*. Vyd. 1. Praha: Hestia, 2003. 40 s.

Příručka pro dobrovolníky. Praha: ADRA, 2005, 40 s.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985. 216 s.

SKUTIL, Martin a kolektiv autorů. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 254 s. ISBN 978-807-3677-787.

ŠORMOVÁ, Lucie a Alžběta KLÉGROVÁ. *Dobrovolnictví*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006, 24 s. ISBN 80-869-9168-7.

ŠVARŤÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 377 s. ISBN 978-80-7367-313-0.

TOŠNER, Jiří. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2002, 149 s. ISBN 80-717-8514-8.

Tvorba a pilotáž vzdělávacího programu. Klíče pro život, 2012, 8 s.

VACÍNOVÁ, Marie. *Psychologie a společenská výchova*. 1.Vyd. Praha: Victoria Publishing, 1995, 129 s. ISBN 80-718-7006-4.

Internetové zdroje:

Dobrovolnické centrum Ústí nad Labem. *Kodex dobrovolníka* [online]. 2005 [cit. 2014-11-07]. Dostupné z: <http://www.dcul.cz/stranky/dobrovolnik.htm>.

Dobrovolnik.cz. *Kdo jsou dobrovolníci?* [online]. 2010, 2014 [cit. 2014-11-12]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/informace/kdo-jsou-dobrovolnici/>.

Dobrovolnik.cz. *Všeobecná deklarace o dobrovolnictví* [online]. 2013 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/vseobecna-deklarace-o-dobrovolnictvi/>.

Dobrovolnik.cz. *Zákon o dobrovolnické službě* [online]. 2013 [cit. 2013-10-06]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/mporadna/zakon-o-dobrovolnicke-sluzbe/>

Dům dětí a mládeže Na Výstavišti [online]. 2014. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://ddm-mb.cz/>.

HESTIA, o. s. *Metodika dobrovolnictví v sociálních službách*. [online]. 2012, 64 s. [cit. 2014-01-04]. Dostupné z: <http://www.hest.cz/res/data/012/001597.pdf>.

KAPLÁNEK, Michal. *Metodiky zájmových činností 1*. [online]. 29 s. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: www.tf.jcu.cz/getfile/5460bfa74edfaa01.

KREJSA, Zdeněk a kolektiv autorů. *Průřezová témata: Příklady dobré praxe*. [online]. 1. vyd. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, 2012, 61 s. ISBN 9788087449288. [cit. 2013-11-29]. Dostupné z: <http://www.nidm.cz/userfiles/file/KPZ/vystupy/04-prurez/PDP-dobrovolnictvi.pdf>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. ODBOR 21. *Legislativa a systém sociálně-právní ochrany* [online]. 2013, 15. 1. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/14304>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Střediska volného času* [online]. 2014 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu?highlightWords=domy+d%C4%9Bt%C3%AD+ml%C3%A1de%C5%BEE>

NOVÁK, Jan. YMCA v Ústí nad Labem, o. s.: O dobrovolnictví. *YMCA v Ústí nad Labem, o. s.* [online]. 2007. Vyd. 2007 [cit. 2013-10-19]. Dostupné z: <http://www.usti.ymca.cz/onas/dobrovolnictvi/>.

SEDLÁČEK, Aleš. *Dobrovolnictví s dětmi a mládeží*. In: Dobrovolnik.cz [online]. 8. 1. 2010 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/dobrovolnictvi-s-detmi-a-mladezi/>.

SUKOVÁ PELANTOVÁ, Hana. *Školní vzdělávací program*. [online]. 2013, 16 s. [cit. 2014-02-21]. Dostupné z: <http://ddm-mb.cz/wp-content/uploads/2014/01/Skolni-vzdelavaci-program.pdf>.

SUKOVÁ PELANTOVÁ, Hana. *Výroční zpráva o činnosti střediska volného času za školní rok 2012/2013*. [online]. 2013, 51 s. [cit. 2014-02-20]. Dostupné z: <http://ddm-mb.cz/wp-content/uploads/2013/12/vyrocnizprava-2012-2013.pdf>.

Vyhláška č. 74/2005 Sb., *O zájmovém vzdělávání*. [online]. 2005. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CC8QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.msmt.cz%2Ffile%2F19587%2Fdownload%2F&ei=BaRGU_LaHc6Shgeg04HICA&usg=AFQjCNGyZ5kqnrVpIbXmvuSd13B72horQA.

ZAJÍC, Jiří. *Mládež České republiky*. [online]. Praha, 2008, 17 s. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.crdm.cz/download/publikace/mladez-CR-web.pdf>.

Zákon č.198/2002 Sb., *O dobrovolnické službě a o změně některých zákonů*. [online] 2002. [cit. 2014-04-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dobrovolnicka-sluzba-500539.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.

Jiné zdroje:

MRÁKOTOVÁ, Helena. *Dobrovolnický víkend v Sedmihorkách*. 2012.

MRÁKOTOVÁ, Helena. *Rozhovor; reflexe koordinátorky dobrovolníků*. 2014.

MRÁKOTOVÁ, Helena. *Osobní materiály – nepublikováno*. 2013.

OPLETALOVÁ, Alena. *Projektové řízení a fundraising*. 2013. (přednáška).

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Struktura personálního obsazení DDM Na Výstavišti

Příloha č. 2 – Logo dobrovolnického programu v DDM Na Výstavišti

Příloha č. 3 – Kodex dobrovolníka

Příloha č. 4 – Mlčenlivost dobrovolníka

Příloha č. 5 – Dopis pro školy

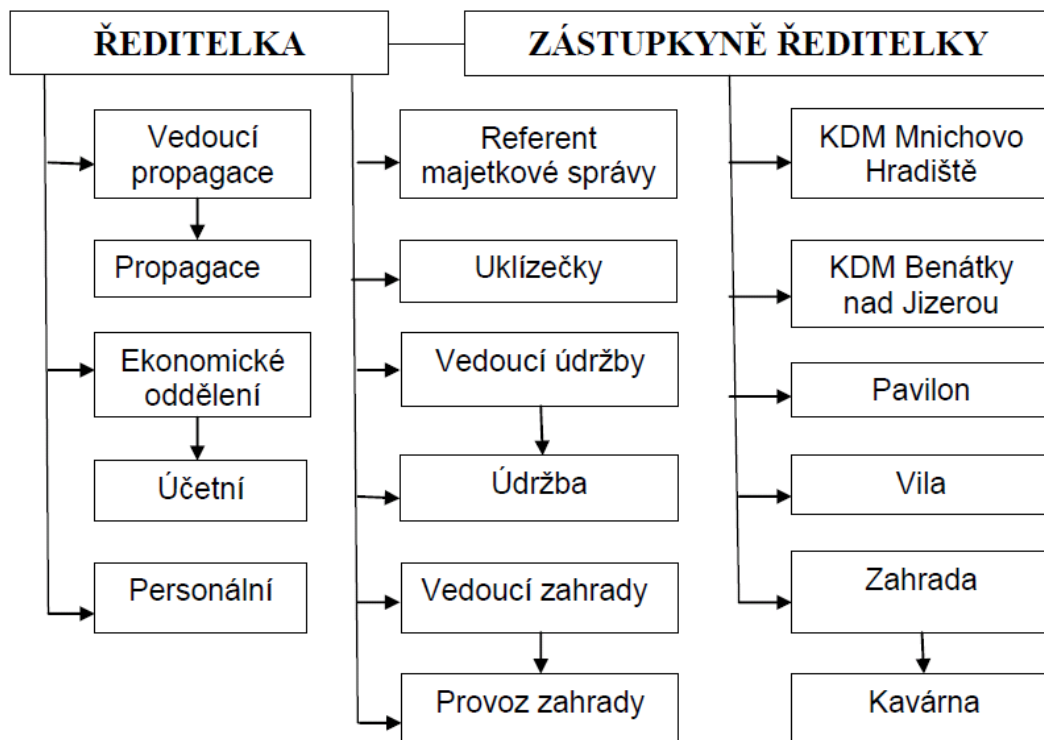
Příloha č. 6 – Dobrovolnický víkend v Sedmihorkách

Příloha č. 7 – Dotazník pro pedagogy

Příloha č. 8 – Dotazník pro dobrovolníky

Příloha č. 1 – Struktura personálního obsazení DDM Na Výstavišti

Struktura a personální obsazení

Příloha č. 2 – Logo dobrovolnického programu v DDM Na Výstavišti

Příloha č. 3 – Kodex dobrovolníka

KODEX DOBROVOLNÍKA

- Dobrovolníkem je každý, kdo ze své dobré vůle, ve svém volném čase a bez nároku na finanční odměnu vykonává činnost ve prospěch jiných lidí.
- Dobrovolníkem se může stát v podstatě kdokoliv, protože každý z nás umí něco, co může nabídnout druhým.
- *Je velké množství důvodů, proč se lidé stávají dobrovolníky::*
 - Mezi **pomáhající** motivy patří dělat svět lepším místem, pomáhat druhým lidem, předat svoje zkušenosti dál a dobrovolníkovi přináší pocit užitečnosti.
 - Mezi **učící se** motivace patří získávání nových zkušeností, dovedností, kontaktů a mnoho nového či dalšího.
- V každém případě je důležité, aby činnost dobrovolníka probíhala pod záštitou organizace, která poskytne dobrovolníkovi potřebné zázemí.

PRÁVA DOBROVOLNÍKA:

- ➔ Právo dostat úplné informace o poslání a aktivitách organizace, ve které chce dobrovolník pomáhat.
- ➔ Právo dostat úplné informace o činnosti, kterou by měl dobrovolník vykonávat, včetně její obsahové a časové náplně.
- ➔ Právo na činnost, která bude naplňovat očekávání dobrovolníka.
- ➔ Kontakt a spolupráce s koordinátorem dobrovolníků nebo jinou osobou, která je pověřena kontaktem s dobrovolníky v dané organizaci.
- ➔ Kontakt a spolupráce s osobou, která dobrovolníkovi činnost zadává a zpět ji od něj přijímá.
- ➔ Právo na zaškolení, výcvik či trénink.
- ➔ Právo na supervizi (setkání, kdy dobrovolník může sdělit své pocity, zkušenosti, problémy i úspěchy) - individuálně či ve skupině společně s jinými dobrovolníky.
- ➔ Právo říci „ne“, pokud činnost nebude vyhovovat zájmům a schopnostem dobrovolníka.
- ➔ Právo vědět, zda vykonaná činnost byla efektivní a vyžádat zpětnou vazbu.
- ➔ Právo být za dobře vykonanou činnost morálně ohodnocen.
- ➔ Právo na potvrzení/osvědčení v průběhu (nejméně při 50 hodinách činnosti) či po ukončení dobrovolnické činnosti.
- ➔ Právo sdělit a být vyslechnut přijímací nebo vysílající organizací, pokud dobrovolník prožívá etický konflikt.
- ➔ V případě neuspokojivé spolupráce právo kontaktovat DC se žádostí o nabídku dalších dobrovolných aktivit.

POVINNOSTI DOBROVOLNÍKA:

- Dobrovolník se zavazuje, že bude sjednanou činnost vykonávat osobně, podle svých schopností a znalostí.
- Dobrovolník je povinen řídit se pokyny pověřeného zástupce organizace.
- Dobrovolník se zavazuje, že se bude při své činnosti řídit principy organizace a bezpečnostními předpisy organizace. Odchýlí-li se od těchto předpisů, zodpovídá za případnou způsobenou škodu.
- Dobrovolník zachovává úplnou mlčenlivost o informacích získaných o klientech (osobní údaje, zdravotní stav, majetkové poměry apod.) nebo při své činnosti v organizaci (informace získané ze supervizních a evaluačních setkání, především skutečnosti týkající se druhých dobrovolníků, informace týkající se svěřených dokumentů a právních dokumentů, informace o spolupracujících organizacích).
- Dále se zavazuje neposkytovat sdělovacím prostředkům žádné informace o „programu či službě“ bez dohody s DC, s výjimkou obecných informací a jeho cílech.
- Dobrovolník se účastní všech školení a výcviků potřebných pro výkon své činnosti v organizaci.
- Je spolehlivý; plní úkoly, ke kterým se zavázal a nezneužívá projevené důvěry.
- Požádá o pomoc, kterou při své činnosti potřebuje.
- Zná a bere na vědomí své limity (časové, zdravotní atd.).
- Je „týmovým hráčem“.
- Ztotožňuje se s posláním organizace, pro kterou činnost vykonává a navenek ji reprezentuje.

Příloha č. 4 – Mlčenlivost dobrovolníka

Mlčenlivost dobrovolníka v rámci **DORVOLNICKÉHO PROGRAMU V DDM**

Dobrovolník:

Rodné číslo:

Se zavazuje:

1. Zachovávat úplnou mlčenlivost o všech informacích, se kterými přijde do styku během své dobrovolnické činnosti. Jedná se především o:
 - všechny informace týkající se účastníků akcí (jejich osobních údajů, zdravotního stavu, majetkových poměrů apod.),
 - informace získané ze supervizních setkání, především skutečnosti týkající se druhých dobrovolníků,
 - informace týkající se svěřených dokladů a právních dokumentů,
 - informace o účasti dalších dobrovolníků,
 - informace o spolupracujících organizacích apod.
2. Neposkytovat sdělovacím prostředkům žádné informace o organizaci, ve které bude vykonávat dobrovolnou činnost bez dohody s kontaktní osobou v této organizaci, s výjimkou obecných informací o cílech organizace. V případě zájmu médií odkázat na pověřenou osobu organizace.
3. Chránit veškerou dokumentaci před zneužitím.

Bere na vědomí:

1. Že je touto mlčenlivostí vázán vůči všem dalším organizacím a osobám. Výjimku tvoří situace, kdy je každému občanu uložena ze zákona oznamovací povinnost. V takovém případě je doporučena konzultace s koordinátorem.
2. Že mlčenlivost nezaniká ukončením účasti dobrovolníka v programu dobrovolníci ani ukončením jeho fungování.
3. Že pouze koordinátor může rozhodnout o tom, která z informací může být uvolněna a komu poskytnuta.
4. Při použití informací je třeba dbát zvýšené ochrany klientů – používat pouze statistické údaje, bez osobních dat, změna pohlaví atd.
5. Že porušení výše uvedených zásad může být důvodem k ukončení účasti dobrovolníka v programu

V Mladé Boleslav.....

Podpis dobrovolníka

Příloha č. 5 – Dopis pro školy

Dům dětí a mládeže „Na Výstavišti“, Mladá Boleslav, Husova 201

Husova 201, 293 01 Mladá Boleslav
tel. 326 323 281, e-mail: ddm-mb@ddm-mb.cz

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

rádi bychom studentům Vaší školy nabídli zaběhlý program Dobrovolnictví v Domě dětí a mládeže „Na Výstavišti“ Mladá Boleslav. Tento projekt je určen mládeži ve věku od 15 do 30 let.

Dobrovolnictví je činnost ve prospěch druhých bez nároku na finanční odměnu. Dobrovolník do ní vnáší své vědomosti a dovednosti a současně smysluplně naplňuje svůj volný čas tím, že pomáhá druhým. Každý pátek bude v Informačním centru pro mládež v Pavilonu DDM (za obchodním střediskem Máj) otevřen klub pro dobrovolníky, v rámci něhož budou probíhat jak skupinová setkání, tak individuální práce s dobrovolníky.

Pokud Vás tento projekt zaujal a myslíte si, že by mohl oslovit i studenty Vaší školy, neprodleně nás kontaktujte. Rádi Vás navštívíme a projekt blíže představíme v přehledné prezentaci, doplněné třicetiminutovou přednáškou Dobrovolnictví v Domě dětí a mládeže.

V případě zájmu se obračejte na vedoucí projektu **Bc. Helenu Mrákovou**.

S pozdravem

Bc. Hana Suková Pelantová
ředitelka DDM „Na Výstavišti“

Příloha č. 6 – Dobrovolnický víkend v Sedmihorkách

Dům dětí a mládeže Na Výstavišti Dobrovolnický víkend v Sedmihorkách

Program:

25.5. Pátek		
Čas	Činnost	Poznámky
14:35	odjezd z hlavního nádraží v Mladé Boleslavi	Sraz na hl. nádraží 14:20
15:55	Příjezd na nádraží Karlovice - Sedmihorky	
16:00	Odchod do kempu Sedmihorky, ubytování	
18:00	Procházka po okolí kempu	
18:30	Večeře	Jídlo z domova, nebo možnost večeře v restauračním zařízení
19:00	Mart'ani a politici	Každý si stříhá na Mart'an, Politik, Had, Tygr, ti co mají stejný znak se spojí a pokračují dál.
19:10	Mafie	Aktivita probíhající celý víkend. „Kápo“ mafie (já) dá vylosovat lístečky s možností role mafie, či člověka. Role jsou tajné, mafie se snaží zabít lidi, lidi přežít a nahlásit „Kápovi mafie“ Mafie zabíjí beze svědků, kdo je mrtvý dostane fixou kříž. Černá barva na tělo, lístečky s rolemi.
19:20	Zmrzlý rám	Zdokonalení schopnosti vnímat ostatní ve skupině. Korzují, vždy

		někdo zmrzne, ostatní si musí všimnout a také zmrznout, úkol co nejkratší interval.
19:30	Hodnocení akcí dobrovolníky, poděkování dobrovolníkům, předání pamětních listů a odznáček s dobrovolnickým logem	Zamluvená malá klubovna areálu
20:30	Bowling	Zamluvená dráha v blízké bowlingové hale
26.5. Sobota		
9:00	Snídaně	Z domova nebo v blízkém kiosku
10:00	Odchod na celodenní výlet => Český ráj, hrady zámky, skalní útvary, rozhledny,...	Jídlo možno zakoupení v kempu, nebo během dne v turistických restauracích
17:00	Návrat z výletu	Odpočinek
18:00	Sběr dřeva na oheň a příprava táboráku	Buřty a chleba zajištěny k večeři na oheň.
18:30	Táborák	Společné posezení u ohně, hraní na kytaru,...
27.5. Neděle		
9:00	Snídaně, vyklizení chatek	
9:45	Odchod s kempu	10:13 odjezd vlaku
12:00	Příjezd na hlavní nádraží v MB	

Klíčové kompetence: ochota pomoci druhým, rozvoj fantazie, upevnění přátelských vazeb při společném plnění úkolů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, kompetence k řešení problémů, příjemně strávený víkendový čas

Očekávané výstupy: aktivně strávený víkend, zhodnocení průběhu dobrovolnictví v DDM, naladění dobrovolníků k další dobrovolné činnosti DDM

Příloha č. 7 – Dotazník pro pedagogy

Dotazník

Jsem studentka oboru Řízení volnočasových aktivit na pedagogické fakultě univerzity Palackého v Olomouci. Má diplomová práce je zaměřená na dobrovolníky v DDM a dílčím cílem této práce je získat i názor, Vás pedagogických pracovníků DDM.

Vážení respondenti, prosím Vás o vyplnění tohoto dotazníku. Dotazník je zcela anonymní a získaná data budou sloužit jen k účelům mé diplomové práce.

Otázky se týkají dobrovolnického programu, který ve Vašem DDM probíhá.

Dále bych Vás chtěla požádat, abyste na otázky odpovídali pravdivě a pokud možno obsáhle. V dotazníku je 12 otevřených otázek, ze kterých potřebuji znát Váš názor.

Předem moc děkuji, za Váš čas, který dotazníku věnujete.

Simandlová Eliška

Pohlaví:

Muž

Žena

Věk: _____

Kolik let pracujete v DDM Na Výstavišti?

1) Jak jste spokojeni s pomocí dobrovolníků na akcích DDM?

2) Myslíte, že dobrovolníci jsou pro „organizační tým“ přínosem?

3) Je něco co byste na programu Dobrovolník vylepšil/a, změnil/a?

4) Proč si myslíte, že tuto činnost dobrovolníci vykonávají?

5) Jak se Vám s dobrovolníky spolupracuje?

6) Kdo si myslíte, že může být dobrovolník?

7) Co je podle Vás hlavní pozitivum na práci dobrovolníků v DDM?

8) Co je podle Vás hlavní negativum na práci dobrovolníků v DDM?

9) Jsou mezi Vámi a dobrovolníky nějaké bariéry?

10) Změnilo by se něco v DDM, kdyby se dobrovolnický program zrušil?

11) V současné době pomáhá 10 aktivních dobrovolníků. Je tento počet podle Vás dostatečný, nebo byste ho snížili?

12) Zde můžete napsat vše, co Vás k tématu napadá?

Příloha č. 8 – Dotazník pro dobrovolníky

Dotazník

Jsem studentka oboru Řízení volnočasových aktivit na pedagogické fakultě univerzity Palackého v Olomouci. Má diplomová práce je zaměřená na dobrovolníky v DDM a dílčím cílem této práce je získat i názor, Vás dobrovolníků DDM.

Vážení respondenti, prosím Vás o vyplnění tohoto dotazníku. Dotazník je zcela anonymní a získaná data budou sloužit jen k účelům mé diplomové práce.

Otázky se týkají dobrovolnického programu, který v DDM probíhá.

Dále bych Vás chtěla požádat, abyste na otázky odpovídali pravdivě a pokud možno obsáhle. V dotazníku je 13 otevřených otázek, ze kterých potřebuji znát Váš názor.

Předem moc děkuji za Váš čas, který dotazníku věnujete.

Simandlová Eliška

Pohlaví:

Muž

Žena

Věk: _____

Kolik let jste dobrovolníkem v DDM Na
Výstavišti? _____

1) Jak jste spokojeni s organizací akcí pořádaných DDM?

2) V čem podle Vás jste jako dobrovolníci pro „organizační tým“ přínosem?

3) Je něco, co byste na programu Dobrovolník vylepšil/a, změnil/a?

4) Proč tuto dobrovolnickou činnost vykonáváte?

5) Jak se Vám spolupracuje s pracovníky DDM?

6) Kdo si myslíte, že může být dobrovolník?

7) Co je podle Vás hlavní pozitivum na práci dobrovolníků v DDM?

8) Co je podle Vás hlavní negativum na práci dobrovolníků v DDM?

9) Jsou mezi Vámi a pracovníky DDM nějaké bariéry?

10) Co si myslíte, že by se změnilo v DDM, kdyby se zrušil dobrovolnický program?

11) V současné době pomáhá 10 aktivních dobrovolníků. Je tento počet podle Vás dostatečný, nebo byste ho snížili?

12) Jak se Vám spolupracuje s ostatními dobrovolníky?

13) Zde můžete napsat vše, co Vás k tématu napadá?

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Eliška Simandlová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2014

Název práce:	Dobrovolník v domě dětí a mládeže
Název v angličtině:	Volunteer in house of children and youth
Anotace práce:	<p>Diplomová práce je zaměřená na dobrovolnický program v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti v Mladé Boleslavi. Teoretická část se zabývá charakteristikou dobrovolnictví a dobrovolníka, nechybí zde ani uvedená metodika práce s dobrovolníky a popis dobrovolnického programu v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti v Mladé Boleslavi. V empirické části je popsán kvalitativní výzkum, který zkoumá hlavní cíl práce, kterým je zjistit přínos dobrovolnického programu v Domě dětí a mládeže Na Výstavišti v Mladé Boleslavi jak z pohledu pedagogických pracovníků, tak i z pohledu dobrovolníků Domu dětí a mládeže Na Výstavišti v Mladé Boleslavi.</p>
Klíčová slova:	Dobrovolnictví, dobrovolník, dobrovolnická práce, dobrovolnický program, dům dětí a mládeže, Dům dětí a mládeže v Mladé Boleslavi.

Anotace v angličtině:	The thesis is focused on volunteer program in the House of children and youth on Na Výstavišti in Mladá Boleslav. Theoretical part deals with characteristics of volunteering and volunteer, there is even mentioned methodology of work with volunteers and description of the volunteering program in the House of children and youth on Na Výstavišti in Mladá Boleslav. In empirical part is described qualitative research, which examines minor target of this work, which is to find out benefits of volunteering program in House of children and youth on Na Výstavišti in Mladá Boleslav from view of pedagogical workers, as from view of volunteers from House of children and youth on Na Výstavišti in Mladá Boleslav.
Klíčová slova v angličtině:	Volunteerism, volunteer, volunteer work, volunteer program, house of children and youth, House of children and youth in Mladá Boleslav.
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 – Struktura personálního obsazení DDM Na Výstavišti Příloha č. 2 – Logo dobrovolnického programu v DDM Na Výstavišti Příloha č. 3 – Kodex dobrovolníka Příloha č. 4 – Mlčenlivost dobrovolníka Příloha č. 5 – Dopis pro školy Příloha č. 6 – Dobrovolnický víkend v Sedmihorkách Příloha č. 7 – Dotazník pro pedagogy Příloha č. 8 – Dotazník pro dobrovolníky
Rozsah práce:	82 s. (130 426 znaků)
Jazyk práce:	český

